

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra geografie

Bakalářská práce

Percepce kulturních a přírodních hodnot a návštěvnických preferencí v Českém Krumlově

Vypracoval: Jakub Šafránek
Vedoucí práce: RNDr. PhDr. Markéta Šantrůčková, Ph.D.

České Budějovice 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci vypracoval samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum:

Podpis studenta

Poděkování

Rád bych poděkoval paní RNDr. PhDr. Markétě Šantrůčkové, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a čas, který mi věnovala při konzultacích v rámci vypracování této bakalářské práce.

Anotace

ŠAFRÁNEK, J. (2023): Percepce kulturních a přírodních hodnot a návštěvnických preferencí v Českém Krumlově. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie, počet stran 61 s. + přílohy.

Tato bakalářská práce se věnuje problematice percepce kulturních a přírodních hodnot a návštěvnických preferencí v Českém Krumlově na pozadí cestovního ruchu v Jihočeském kraji a na Českokrumlovsku. Zabývá se i tématem dalšího rozvoje turistiky v jižních Čechách.

Úvod obsahuje cíle a hypotézy práce, diskuzi s literaturou a metodiku práce, dále následuje seznámení s geografickými podmínkami Jihočeského kraje, okresu a města Český Krumlov. V další části se zabývá turismem v těchto oblastech a snaží se odpovědět na otázku, jaké jsou další možnosti rozvoje turismu v jižních Čechách. Dále se věnuje konkrétně Českému Krumlovu, jeho historickým, přírodním a kulturním památkám, a především seznámení se se zámeckou zahradou. Poslední částí práce je vyhodnocení dotazníkového šetření, potvrzení nebo vyvrácení hypotéz a vyvození závěrů.

Klíčová slova: geografické podmínky, přírodní oblasti, krajina, kategorie návštěvníků, přírodní, kulturní a historické památky, hromadná ubytovací zařízení, cestovní ruch, Českokrumlovsko, Český Krumlov, zámecká zahrada.

Annotation

ŠAFRÁNEK, J. (2023): Perception of cultural and natural values and visitor preferences in Český Krumlov. Bachelor thesis. University of South Bohemia in České Budějovice, Faculty of Education, Department of Geography, number of pages 61 p. + attachments.

This bachelor thesis deals with the perception of cultural and natural values and visitor preferences in Český Krumlov against the background of tourism in the South Bohemian Region and Český Krumlov. It also deals with the topic of further development of tourism in South Bohemia.

The introduction contains the aims and hypotheses of the thesis, discussion of the literature and methodology of the thesis, followed by an introduction to the geographical conditions of the South Bohemian Region, the district and the town of Český Krumlov. In the next part it deals with tourism in these areas and tries to answer the question what are the further possibilities of tourism development in South Bohemia. It also focuses specifically on Český Krumlov, its historical, natural and cultural monuments, and especially on the castle garden. The last part of the thesis is the evaluation of the questionnaire survey, confirmation or refutation of the hypotheses and drawing conclusions.

Keywords: geographical conditions, natural areas, landscape, categories of visitors, natural, cultural and historical monuments, mass accommodation facilities, tourism, Český Krumlov region, Český Krumlov, castle garden.

Obsah

1	Úvod	8
1.1	Stanovení hypotéz.....	9
1.2	Rešerše literatury	9
1.2.1	Definice cestovního ruchu	9
1.2.2	Pozitiva a negativa cestovního ruchu.....	11
1.2.3	Rozdělení účastníků cestovního ruchu a prostorové rozvržení atraktivních oblastí vhodných pro cestovní ruch v jižních Čechách	12
1.2.4	Definice krajiny	13
1.2.5	Historické zahrady a parky	15
1.2.6	Zákony týkající se ochrany historických a přírodních památek	16
1.3	Metodika práce	18
2	Geografická charakteristika Jihočeského kraje, okresu Český Krumlov a města Český Krumlov	19
2.1	Fyzicko-geografická charakteristika Jihočeského kraje	19
2.1.1	Geologické poměry jižních Čech.....	20
2.1.2	Klimatické poměry	20
2.1.3	Hydrologické poměry	21
2.1.4	Půdní poměry.....	21
2.1.5	Osídlení.....	22
2.2	Fyzicko-geografická charakteristika okresu Český Krumlov	22
2.2.1	Geografické poměry	22
2.2.2	Klimatické poměry	23
2.2.3	Hydrologické poměry	23
2.2.4	Půdní poměry.....	23
2.2.5	Osídlení.....	23
2.2.6	Dopravní komunikace.....	24
2.3	Geografická charakteristika města Český Krumlov	24
3	Charakteristika cestovního ruchu v jižních Čechách a na Českokrumlovsku	25
3.1	Charakteristika jižních Čech z hlediska jejich postavení v cestovním ruchu	25
3.1.1	Návštěvnost vybraných památek jižních Čech v letech 2015-2021	25
3.1.2	Hlavní turistické oblasti jižních Čech.....	27
3.1.3	Cestovní ruch v jižních Čechách v letech 2015-2021 z hlediska návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení (HUZ)	28
3.2	Českokrumlovsko a Český Krumlov z hlediska jejich postavení v cestovním ruchu	33
3.3	Nejzajímavější historické a přírodní památky města.....	36
4	Historický vývoj Českokrumlovské zámecké zahrady od jejího založení do současnosti	37
5	Dotazníkové šetření a jeho vyhodnocení	42

5.1	Seznámení s obsahem dotazníku a strukturou účastníků, zpracování a vyhodnocení získaných údajů	42
5.2	Potvrzení nebo vyvrácení hypotéz na základě odpovědí respondentů.....	52
6	Závěr.....	55
7	Seznam použité literatury	57
8	Seznam tabulek a vyobrazení	61
9	Seznam příloh.....	62

1 Úvod

Kulturní dědictví, které zahrnuje výtvořiny našich předků a poznatky o jejich způsobu života, tradicích, obyčejích i přírodních památkách vytvořených lidmi i přírodou samotnou, tvoří unikátní přírodní rámec. Ten je nutno chránit a zachovat pro další generace jako zdroj poznání a poučení o životě lidí, kteří zde žili dávno před námi. Je třeba vědět, jak lidé vytvářeli životní prostředí a jak to zase ovlivňovalo jejich životy. Zachování kulturního a přírodního dědictví sice napomáhá řada platných zákonů přijatých na ochranu historických a přírodních hodnot, ale je nutné, aby tyto hodnoty pochopili a chránili i sami dnešní návštěvníci nejrůznějších památek.

Co se týče postupu práce, je po úvodu a rešerších prvním krokem geografická charakteristika jižních Čech, Českokrumlovska a města Český Krumlov. Následuje charakteristika území z hlediska cestovního ruchu. Dále se práce zabývá nejvýznamnějšími historickými památkami města Český Krumlov a zámeckou zahradou, která představuje jednu z nejvýznamnějších památek zahradního umění v naší zemi. K dosažení tohoto cíle jsou využívány poznatky z odborné literatury a různých statistických pramenů. Značný význam má uskutečněné dotazníkové šetření, které se týká výše zmiňovaných oblastí. Dotazník odpovídá na důvody návštěvy jižních Čech, Českého Krumlova i zámecké zahrady a na to, jak návštěvníci turistické cíle vnímají. Pomocí dotazníkového šetření autor práce také vyhodnocuje i hypotézy z úvodní části práce. Posledním krokem je závěr. Práce je doplněna mapami a přílohami, které se týkají zvoleného tématu.

Sledované téma si autor práce vybral na základě toho, že v okrese Český Krumlov žije a studoval v tomto městě střední školu a má částečné znalosti oblasti. Chce hlouběji poznat a porozumět důvodům, proč si turisté vybírají právě toto město jako cíl svých návštěv, přesto, že Český Krumlov leží v nejjihnější části území České republiky a je tudíž pro mnohé návštěvníky poměrně vzdálenou lokalitou. Autora zajímá i postavení celých jižních Čech v cestovním ruchu, protože mnoho památek sám navštívil.

1.1 Stanovení hypotéz

Autor práce stanovil následující hypotézy:

Hypotéza č. 1

Tato hypotéza je postavena na předpokladu, že vyžití jednotlivých oblastí jižních Čech z hlediska cestovního ruchu není rovnoměrné a město Český Krumlov je jedním z nejvýznamnějších turistických center Jihočeského kraje (Navrátil a kol., 2013).

Hypotéza č. 2

Nejvíce návštěvníků Českého Krumlova budou zřejmě tvořit tradiční turisté, kteří vyhledávají návštěvu historických památek, a lidé, pro které hraje roli snadná dostupnost atraktivních destinací (Navrátil a kol., 2013). Dá se očekávat, že půjde o všechny věkové skupiny lidí, ale převažovat budou návštěvníci nad 46 let, zajímající se především o historické památky města, a mladší rodiny s dětmi. Méně bude mladých sportovně založených lidí, pro něž je Český Krumlov zastávkou např. při cykloturistice.

Hypotéza č. 3

Z českokrumlovských památek budou návštěvníci znát především zámek v Českém Krumlově. Návštěvníky zahrad pak budou hlavně návštěvníci zámku, dále ti, které zajímá zahradní architektura, nebo ti, kteří hledají v zámeckých zahradách odpočinek. Tato hypotéza vychází z práce Kučery, Navrátila a Havlíkové (2013), kteří se věnovali tématu motivace k návštěvě a atraktivnosti zámeckých zahrad a parků pro cestovní ruch.

1.2 Rešerše literatury

1.2.1 Definice cestovního ruchu

Základem této kapitoly je seznámení se s literaturou věnující se dané problematice. Cestovní ruch je důležitý společensko-ekonomický fenomén.

Podle K. Ryglové a kolektivu (2011) je cestovní ruch mezinárodně definován jako činnost osob cestujících do míst a pobývajících v místech mimo své obvyklé prostředí po dobu kratší než jeden ucelený rok, za účelem trávení volného času, obchodu a za jinými účely nevztahujícími se k činnosti, za kterou jsou z navštíveného místa odměňováni.

Cestovní ruch je významným fenoménem současnosti, mnohdy výrazně ovlivňuje ekonomickou situaci, vytváří nová pracovní místa, pozitivně ovlivňuje ekonomický rozvoj regionu s výraznými atraktivitami a umožňuje zlepšení kvality života místního obyvatelstva. Podporuje regeneraci fyzických a duševních sil účastníků cestovního ruchu, umožňuje poznávat jiné kultury a přispívá k zvýšení uvědomělosti návštěvníků i místních obyvatel v oblasti trvalé udržitelnosti a vzájemného respektu (Linderová, 2015).

K průlomů ve vymezení cestovního ruchu došlo ve 40. letech 20. století. V této době autoři W. Hunziker a K. Krapf publikovali základy Všeobecné nauky o cestovním ruchu. Zde je cestovní ruch vnímán jako souhrn jevů a vztahů vyplývajících z pohybu osob na cizím místě, za podmínky, že jejich cílem není trvalé usídlení nebo výkon výdělečné činnosti (Linderová, 2015).

Jinou definici cestovního ruchu uvádí M. Gúčík (2010) v publikaci Cestovní ruch. Tvrdí, že *„Cestovní ruch je soubor činností zaměřených na uspokojování potřeb souvisejících s cestováním a pobytem osob mimo místo trvalého bydliště a obvykle ve volném čase. Jejich cílem je odpočinek, poznávání, zdraví, rozptýlení a zábava, kulturní a sportovní vyžití, služební cesty, tj. získání komplexního zážitku“*.

M. Palatková a J. Zichová (2011) charakterizují cestovní ruch jako migraci z místa trvalého bydliště do určité lokality, která je navštívená za účelem cestování, poznávání a obchodních záležitostí.

Cestovní ruch úzce souvisí s geografii a dalšími disciplínami, např. s ekonomikou. *„Z makroekonomického hlediska se význam cestovního ruchu koncentruje k na plnění 3 základních cílů: hospodářského růstu, vyrovnanosti platební bilance a zaměstnanosti“* (Šíp, 1998, s. 8).

S cestovním ruchem souvisejí i pojmy turista, jednodenní návštěvník nebo host. Návštěvník je vnímán jako turista, pokud v destinaci, do které cestuje, přenocuje. O jednodenním návštěvníkovi hovoříme, pokud jeho cesta nezahrnuje přenocování. Turista, který se ubytuje v ubytovacím zařízení, je označován jako host (ČSÚ, 2021b).

Z hlediska délky pobytu rozlišujeme turistu na dovolené, který se nachází na daném místě více nocí nebo dní, a krátkodobě pobývajícím turistu, jehož pobyt zahrnuje alespoň jedno přenocování. V podmínkách České republiky je krátkodobě pobývajícím turistou návštěvník,

který se zdrží na území krajiny 1-3 přenocování. Výletníkem je návštěvník, cestující na kratší dobu než 24 hodin bez přenocování (Linderová, 2015, s. 21).

1.2.2 Pozitiva a negativa cestovního ruchu

S cestovním ruchem jsou spojena jak pozitiva, tak i negativa. Jejich výčet je uveden níže:

Pozitiva:

- větší rozmanitost škály poskytovaných služeb
- lepší vybavenost v rámci infrastruktury a společenských zařízení
- více restauračních a zábavních zařízení s různorodou nabídkou
- obnova kulturně-historického dědictví
- lepší kvalita dopravní infrastruktury, intenzivnější opravy
- kvalitnější zdravotnické služby
- pravidelný úklid, kvalitnější údržba destinace

Negativa:

- zvyšování místních cen
- narůstající náklady na bydlení, nedostatek ubytovacích prostor
- více místních konfliktů, méně přátelská atmosféra
- negativní dopady na životní prostředí
- ztráta původního rázu destinace, pro který se stala předmětem zájmu (vzniká nová umělá atmosféra)
- vyšší kriminalita
- střety osobních zájmů v destinaci
- malá pozornost místním problémům

(Šauer, Vystoupil, Holešinská a kol., 2015)

1.2.3 Rozdělení účastníků cestovního ruchu a prostorové rozvržení atraktivních oblastí vhodných pro cestovní ruch v jižních Čechách

Podle J. Navrátila (2013) se účastníci cestovního ruchu dělí do čtyř skupin (segmentů) podle toho, jaké aktivity je především zajímají a kterým aktivitám se chtějí v jimi vybrané oblasti věnovat.

První skupinou jsou vyznavači moderní outdoorové turistiky, kteří jsou zaměřeni především na cykloturistiku a jiné sportovní aktivity, na zábavu a návštěvu „přírodního“ prostředí (13,65 % turistů). Druhou skupinou jsou tradiční turisté orientovaní na návštěvy historických památek a pobyt v přírodě a odmítající moderní prvky reprezentované cykloturistikou (31,46 %). Dále je to segment spíše pasivního neangažovaného cestovního ruchu s převažujícím důrazem na snadno dostupné destinace (26,44 %). Čtvrtým segmentem je segment hotelového cestovního ruchu orientovaný na zábavu a rekreační aktivity (28,45 %).

Na základě výše uvedeného je zřejmé, že mezi tím, co v určité lokalitě vyhledávají jedni nebo druzí návštěvníci, může být velký rozdíl, a také to, že stejná lokalita může být přitažlivá pro naprosto odlišné segmenty účastníků cestovního ruchu právě pro to, že každému může nabídnout to, co požaduje.

V studii Josefa Navrátila a kol. (2014) je zpracováno i prostorové rozvržení atraktivních oblastí vhodných pro cestovní ruch v rámci celých jižních Čech. Rozdělení typu prostorové přitažlivosti je dáno atraktivitami, které určité území nabízí a které mají další rozvojový potenciál. Jedná se o těchto devět oblastí:

1. Významná nelesní stanoviště – to jsou oblasti rašelinišť a luk s chráněnými druhy rostlin a živočichů. V jižních Čechách je najdeme např. v Chráněné krajinné oblasti (CHKO) Třeboňsko.
2. Zalesněné skalnaté svahy – jsou nejvíce zastoupeny v nejvyšších polohách Novohradska.
3. Opuštěné pohraničí, které se vyčistilo po odsunu Němců po druhé světové válce a po vzniku tzv. železné opony. Jedná se o větší nezalesněné plochy s výhledy. Jsou to především oblasti Novohradska, Novobystřicka a Šumavy, které by mohly nabídnout poskytovatelům cestovního ruchu další možnosti rozvoje.
4. Náhorní plošiny – mají plochý reliéf a zalesněné svahy. V Jihočeském kraji se nacházejí v oblasti Šumavy.

5. Údolí divokých řek, kde najdeme pseudokrasové jeskyně, mlýny a jiné technické památky. Patří sem např. horní tok řeky Otavy a část údolí Vltavy. Tyto oblasti nabízejí plavbu, rybaření i horolezectví a možnosti pro další rozvoj především sportovních aktivit.
6. Podhůří – oblast, pro kterou je typický mix lesů, luk a orné půdy. Jedná se o nižší polohy Novohradská a další oblasti Jihočeského kraje v podhůří Šumavy.
7. Venkovské oblasti – v případě jižních Čech se jedná o krajinu bez hlubokých lesů a krajinu s rybníky.
8. Městské oblasti s historickými a kulturními centry, která jsou důležitá z kulturního a historického hlediska.
9. Rybníční oblasti v CHKO Třeboňsko s rybníky a historickými městy i vesnicemi.

1.2.4 Definice krajiny

Krajina je definována zákonem č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, který přírodu a krajinu definuje jako „část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem tvořeným souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky“ (Vorel, Kupka, 2011, s. 32).

M. Ehrlich a kolektiv (2020) rozdělují kulturní krajinu na komponovanou, tedy záměrně vytvořenou (zahrady, krajinářské parky), organicky vyvinutou (neustále se vyvíjející nebo reliktní, fosilní – její vývojový proces byl ukončen, ale dochoval se) a asociativní, která je spojena s náboženstvím, uměním a kulturou. Je to krajina, kde sice mohou materiální prvky i scházet, ale důležité jsou asociace a symboličnost.

Zdeněk Lipský (2000) člení krajinu na:

1. Starou zemědělskou krajinu osídlenou od neolitu – rozkládá se v teplé klimatické oblasti v nížinách a zvlněných pahorkatinách.
2. Na venkovskou krajinu, což jsou mírně teplé pahorkatiny až vrchoviny v oblasti 400 (300) až 600 (700) m n. m. Jedná se o krajinu osídlenou ve 12. až 14. století.
3. Mladou kulturní krajinu ležící ve výškách nad 600–700 m n. m. Byla osídlena v 16. až 18. století a její osídlení souvisí s těžbou a zpracováním surovin. Jedná se o poměrně chladné oblasti.

Druhý a třetí typ krajiny je typický pro námi sledovanou oblast jižních Čech. Například Šumava byla osídlena zejména kvůli těžbě dřeva a zakládání sklářských hutí a byla kolonizována

především německým obyvatelstvem. Podhůří Šumavy bylo kolonizováno již dříve, hlavně českým obyvatelstvem.

Další rozlišení krajiny podle typu využívání je rozlišení na krajinu lesní, luční, zemědělsko-lesní, zemědělskou, urbanizovanou a průmyslovou. Tato klasifikace kromě využívání krajiny člověkem bere v úvahu i její vegetační kryt (Holeček, 2003).

Hodnotami krajiny se zabývá také Jiří Kupka (2010), který je dělí do několika skupin. Významnou skupinu představují dochované prvky, objekty a jejich soubory. Mohou požívat různého stupně ochrany, ale nemusejí být chráněny vůbec. Dokládají historický vývoj území a jsou odrazem místních kulturních, přírodních a sociálních podmínek. K nim autor zařazuje jednak stopy prehistorického vývoje krajiny, jednak nejruznější typy cenných objektů a jejich souborů pocházejících z různých historických období. Jsou to objekty spojené se šlechtou, církví, ale i tradiční hospodářské objekty, historická zástavba, lidová architektura, technické památky a další prvky, které vypovídají o regionu, v němž se nacházejí.

Historické a kulturní stavby jsou často doprovázeny zahradami, alejemi, oborami, parky a jinými strukturami. Pro takovéto oblasti se používá termín komponovaná kulturní krajina. Mnoho takových krajinných úprav vzniklo v době baroka (Kupka, 2010).

Čím více v našem životním prostředí převažují obytné a průmyslové objekty, tím více bývá vyhledávána přítomnost zeleně v krajině. Prostředí se zelení obvykle vyhledávají nejen účastníci cestovního ruchu, ale i místní obyvatelé. Zahrady a parky ve městech slouží k odpočinku, procházkám, poučení i k zábavě. Mohou být i vhodným meditačním prostorem, místem setkávání mladých lidí, vhodným prostorem pro rodiče s dětmi, nebo, jsou-li průchozí, vhodnou cestou za různými aktivitami. Z pohledu správy parku tvoří místní účastníci i návštěvníci zhruba rovnocenné zájmové skupiny, které mohou mít vůči danému místu velmi odlišná očekávání. Pro obě skupiny je ale důležitý vzhled parku nebo zahrady, architektonické prvky, upravenost cest, případně kvetoucí záhony a dostatek míst k posezení (Kučera a kol., 2013). Velmi kladně je hodnocena voda, ať už v podobě jezírek, rybníčků nebo fontánek (Manuel, 2003).

V krajině se však také projevují různé rušivé vlivy. Dělíme je na plošné, liniové a bodové. Plošnými jsou nové stavby a technická zařízení, které se negativně promítají do pohledových vazeb. K liniovým patří trasy vysokého napětí a různé dopravní cesty, které krajinu fragmentují, ale jsou nutné pro dopravní obslužnost celých oblastí. Za bodové jsou považovány například větrné elektrárny nebo stožáry vysokého napětí (Kučová a kol., 2014). Volnou krajinu ubírají i

obchodní a průmyslové zóny, sklady, letiště, dálnice, elektrovody a plynovody, ropovody, haldy odpadu či vrakoviště (Balák, 2003).

Ke krajině vytvořené člověkem patří i městská zeleň. Ta je vnímána celkově pozitivně, má estetickou hodnotu, na níž se podílejí vegetační prvky, květinové záhony, bohatství forem a druhů okrasných dřevin a architektonické a umělecké prvky (Kuča, 1970).

1.2.5 Historické zahrady a parky

Historické zahrady a parky, které patří k městské zeleni, jsou i turistickou atrakcí, obzvláště je-li v jejich blízkosti zámek nebo jiná historická budova. Vyšší biodiverzitou a ekologickou stabilitou zvyšují zahrady a parky biologickou hodnotu prostředí (Dokoupil, 1957). Historické zahrady, parky nebo sady jsou památkami zahradního umění (Pacáková-Hošťálková a kol., 1999). Zámecké zahrady sloužily v minulosti k reprezentaci šlechtických rodů, proto jsou pro ně charakteristické i sbírky cizokrajných dřevin a okrasných bylin (funkce estetická a didaktická), dnes převažuje funkce rekreační a odpočinková (Ecler, 2008).

Českokrumlovskou zámeckou zahradou se zabývá Olšan a kol. (2015) v práci Metodika identifikace hodnot památek zahradního umění. Metodika je určena především pracovníkům památkové péče a definuje kritéria k hodnocení památek zahradního umění. Značná pozornost je věnována základním pojmům, jako je hodnota památky, její autenticita a integrita. Dále vysvětluje pojmy jako je hortikulturální význam, ojedinělost a krajínovorný význam památky. Autenticita památky je míra pravdivosti vnitřní jednoty tvůrčího procesu a fyzického uskutečnění díla a účinku jeho průběhu historickým časem. Co se týče zahradního umění, princip autenticity odkazuje na to, že v historické zahradě musí být dlouhodobě a kontinuálně uplatňována rozvojová a udržovací péče o vegetační prvky. Pod pojmem integrita památky rozumíme míru celistvosti a nedotčenosti architektonického dědictví, jeho charakteristik a hodnot. Historická integrita se vztahuje k současné podobě podstaty kulturního dědictví, jako výsledku růstu změn v čase a pod vizuální integritou se rozumí míra nedotčenosti vizuální scény památky nebo jejího prostředí. Památka zahradního umění bere i v současnosti v úvahu původní kompoziční záměr jejího tvůrce. Součástí jeho práce je také přehled zákonů a mezinárodních úmluv chránících kulturní a přírodní dědictví.

Vývojem zámeckých zahrad se zabývá řada badatelů. Zahrady vznikaly v různých obdobích nejen v Evropě, ale i v jiných částech světa. Evropské renesanční zahrady byly

zakládány především v době humanismu a renesance v Itálii (ve 14. a 15. století) a navazují na antické umění svými jednoduchými a čistými liniemi (Otruba, 2007). Principy zahradní tvorby považovaly zahradu za rozšířený obytný prostor, který tvořil se stavbou nedílný a harmonický celek. Tvorba zahrad zakládaných v období baroka vykazuje jiný přístup. Existují dva základní typy zahrad – italský a francouzský (Pavlátová, Ehrlich, 2004). Barokní zahrady odpovídaly baroknímu slohu ve stavitelství. Jejich základem byly zvlněné bohaté tvary v ploše i prostoru. Zdobné záhony byly poskládány vedle sebe a byly protkány sítí cest. V módě byly i různé vodní plochy, bazény, rybníky a různé stavby zahradní architektury-letohrádky, umělé jeskyně a jiné drobné stavby (David, Soukup, 2013). Mnohé z těchto prvků lze vidět i v českokrumlovské zámecké zahradě.

Ovšem pro zahrady z konce 17. století, kdy byla založena také českokrumlovská zahrada, už byly typické prvky barokního klasicismu, jak je vidět například u zahrad královského paláce ve Versailles. Baroko navázalo na manýrismus konce 16. století a rozvíjelo se především v 17. a částečně i v 18. století. Typ francouzské barokně klasicistní zahrady s hloubkovou krajinnou osou navazující na střed stavby a končící ve volné přírodě představoval vrchol barokní zahradní tvorby. Od konce 18. do poloviny 19. století převažovala v Čechách romantická tvorba německého typu a později převládl anglický romantismus, který znamenal přebudování zahrad v Nových Hradech, v Hluboké nad Vltavou nebo zahrady zámku Orlík, ze kterých v podstatě vznikly anglické parky (Pavlátová, Ehrlich, 2004).

Vzhledem k tomu, že zámecká zahrada a její hodnoty byly mnohokrát zpracovány předními odborníky, bude se tato práce zabývat především etapami výstavby zámecké zahrady od jejího vzniku do současnosti.

1.2.6 Zákony týkající se ochrany historických a přírodních památek

Ochranu historických a přírodních památek zajišťují tyto zákony:

- *„Zákon č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči, který definuje památkovou zónu jako území sídelního útvaru nebo jeho část s menším podílem kulturních památek, historické prostředí nebo část krajinného celku, které vykazují významné kulturní hodnoty a určuje podmínky její ochrany. Památkovou zónu vyhláší Ministerstvo kultury ČR po projednání s krajským úřadem. Památková rezervace je definována jako území, jehož charakter a prostředí určuje soubor nemovitých kulturních památek. Toto území může*

vláda České republiky nařízením prohlásit za památkovou rezervaci a stanovit podmínky pro zabezpečení její ochrany.

- *Zákon o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb. definuje možnost ochrany cenných ploch porostů sídelních útvarů včetně historických zahrad a parků, zejména jako maloplošná zvláště chráněná území či prostřednictvím krajinného rázu.*
- *Zákon o územním plánování a stavebním řádu č. 183/2006 Sb. Tento zákon definuje hlavní cíl územního plánování, tj. ve veřejném zájmu chránit a rozvíjet přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví.*
- *Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy z roku 1985, která se zabývá třemi kategoriemi architektonického dědictví-památkami (budovy a konstrukce včetně zařízení a vybavy), architektonickými soubory (homogenní skupiny městských nebo venkovských budov, které představují topograficky vymežitelné jednotky) a místy (kombinovaná díla člověka a přírody, dostatečně homogenní, aby byly topograficky vymežitelné).*
- *Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví, která vyšla ve Sbírce zákonů pod č. 32/1991 Sb. Doposud bylo zapsáno na Seznam světového dědictví šestnáct českých památek.*
- *Úmluva o zachování nehmotného kulturního dědictví ze 17. října 2003, která vymezuje pojem nehmotné kulturní dědictví.*
- *Florentská charta přijatá 15. prosince 1982 ve Florencii, která definuje pojem historická zahrada a definuje principy péče o historickou zahradu“ (Olšan a kol., 2015, s. 7).*

Co se týče Českého Krumlova je městskou památkovou rezervací historický střed města s dochovanými budovami a městskou infrastrukturou. Chráněny jsou nejen jednotlivé stavby, ale i historický půdorys a urbanistická struktura města. Český Krumlov je zapsán i na Seznam světového dědictví UNESCO. Problematikou ochrany architektonických a přírodních památek se v České republice zabývá především ministerstvo kultury, ministerstvo životního prostředí, dále ministerstvo pro místní rozvoj a ministerstvo zemědělství. Ochranou přírody se zabývají dále Agentura ochrany přírody a krajiny, krajské úřady, obce, správy národních parků a chráněných krajinných oblastí. Česká inspekce životního prostředí dohlíží na dodržování právních předpisů a může udělovat různé sankce za jejich nedodržování (Balák, 2003).

Z hlediska cestovního ruchu mají výše uvedené zákony značný význam, protože jsou na jejich základě chráněny kulturní a přírodní památky před zásahy například v podobě

neodborných oprav, rekonstrukcí, případně i likvidací a určují, jakým způsobem je nutno se dále starat o jejich rozvoj a údržbu.

1.3 Metodika práce

Hlavními použitými metodami byla práce s odbornou literaturou a data Českého statistického úřadu. Data ČSÚ jsou dostupná na webových stránkách ČSÚ. Data se týkají turistického ruchu v jižních Čechách, na Českokrumlovsku a v samotném Českém Krumlově a zahrnují období let 2012-2021.

Dále se jednalo o metodu dotazníkového šetření, která potvrdila nebo vyvrátila stanovené hypotézy. Sestavený dotazník je tvořen několika okruhy otázek, z nichž si respondenti vybírali jednu odpověď podle svých preferencí. Otázky 1-6 byly zaměřeny na pohlaví, věk, vzdělání a délku pobytu. Otázka číslo 5 se dotazovala na to, s kým respondenti cestují a otázka číslo 6 se dotazovala na místo jejich bydliště. Otázky číslo 7-9 byly zaměřeny na důvody návštěvy jižních Čech. Otázky 10-12 se týkaly důvodů návštěvy Českého Krumlova.

Co se týče metodiky sběru dat, tak potřebné údaje byly získány jak pomocí internetu, tak i přímým dotazováním návštěvníků Českého Krumlova. Dotazování byli pouze čeští návštěvníci v historickém centru města. Sběr dat probíhal v roce 2021, především v letní sezóně. Po vyplnění dotazníků byla data zkontrolována a byly vybrány pouze řádně vyplněné dotazníky. Následně byl pro vytvoření statistické analýzy použit program Excel, pomocí něhož byly vytvořeny grafy vyjadřující odpovědi respondentů na jednotlivé otázky v %.

Zmíněné dotazníkové šetření má v této práci významné postavení, neboť nás seznamuje s postoji dotazovaných ke sledované problematice. Přesné znění dotazníku je připojeno v příloze bakalářské práce. Počet respondentů je uveden v části zabývající se vyhodnocením dotazníku.

2 Geografická charakteristika Jihočeského kraje, okresu Český Krumlov a města Český Krumlov

2.1 Fyzicko-geografická charakteristika Jihočeského kraje

Jihočeský kraj je druhým plošně nejrozsáhlejším krajem České republiky, jeho plocha je 10 058 km² a na jeho území žije 637 264 obyvatel (ČSÚ, 2021b). Jižní Čechy sousedí s krajem Západočeským, Středočeským, krajem Vysočina a s Jihomoravským krajem, s Rakouskem (Horní Rakousy) a s Německem (Bavorsko). S Rakouskem a Bavorskem sousedí oblast Národního parku Šumava a Novohradských hor. Na severu kraje se nachází část oblasti Středočeské pahorkatiny, na východě kraje pak část Českomoravské vrchoviny. Charakteristickým rysem jižních Čech je značná horizontální členitost – od nejnižše položených území Třeboňské a Českobudějovické pánve, až k pohoří Šumavy, jehož nejvyšším vrcholem je na české straně hora Plechý (1378 m n. m.). Šumava byla vyhlášena národním parkem (NP) nařízením vlády České republiky z 20. března 1991. Větší severozápadní část NP Šumava leží v západních Čechách, menší jihovýchodní část v kraji Jihočeském. Byla vyzdvižena nad okolí v době alpinského vrásnění a je tvořena především metamorfovanými a vyvřelými horninami (Balák, 2003).

Národní park Šumava je rozsáhlé území, jehož značnou část tvoří buď přirozený nebo lidskou činností málo dotčený ekosystém. První zóna národního parku se má vyvíjet s co nejmenšími zásahy člověka. Oblast Šumavy je velmi významným turistickým cílem. 10,7 % NP, tj. 7 372 ha, představují přírodní památky, například Modravské slatě, Vltavský luh, Povydrří, prameny Vltavy i mnohá jezera. V jižních Čechách existuje i mnoho chráněných krajinných oblastí – CHKO Šumava, CHKO Třeboňsko nebo CHKO Blanský les. CHKO Třeboňsko, která se rozkládá mezi Veselím nad Lužnicí a Českými Velenicemi a CHKO Blanský les je zázemím Českého Krumlova (Balák, 2003).

S pomezním charakterem území části Jihočeského kraje souvisí poměrně vysoká lesnatost a řidší osídlení, což je dáno i tím, že německé obyvatelstvo bylo z pohraničí vysídleno. Některé obce byly zbourány, v jiných byli usazeni obyvatelé z vnitrozemí a lidé, kteří se vrátili ze zahraničí.

V 90. letech 20. století se zvýšil úbytek orné půdy, což bylo jednak důsledkem bytové výstavby, jednak úbytku chovu hospodářských zvířat. Zvýšilo se i zalesnění některých oblastí jižních Čech.

Část území jižních Čech bývá nazýváno Českou Kanadou a pod stejným názvem zde byl vyhlášen přírodní park. Hranice Jihočeského kraje prochází po svazích Javořice (837 m n. m.), nejvyššího bodu Českomoravské vrchoviny. Podobný ráz krajiny má i Česká Sibiř, Milevsko a Jistebnicko. Významným celkem Jihočeské krajiny jsou i Novohradské hory a jihovýchodní část Šumavského podhůří (Šantrůčková, 2012). Na území jižních Čech najdeme kromě již zmiňovaného NP Šumava a chráněných krajinných oblastí více než 300 maloplošných chráněných území a přírodních výtvorů (ČSÚ, 2007).

Krajským městem jsou České Budějovice s 93 426 obyvateli (ČSÚ, 2022a). Okresními městy jsou Tábor, Strakonice, Písek, Český Krumlov, Prachatice a Jindřichův Hradec.

2.1.1 Geologické poměry jižních Čech

Markéta Šantrůčková (2012, s. 30) dělí území jižních Čech do následujících oblastí:

1. *„Mírně studené až studené krajiny hornatin na plutonitech či metamorfitech s jehličnatými lesy v centrální části Šumavy.*
2. *Mírně chladné až chladné krajiny pahorkatin a vrchovin na plutonitech či metamorfitech, lesně-polní, lesně-luční až jehličnaté lesy v Novohradských horách a předhůří a východní Šumavě.*
3. *Mírně teplé krajiny pánvi a pahorkatin na zpevněných a nezpevněných sedimentech, okrajově i metamorfitech, polní a polní s lesy v Českobudějovické pánvi.*
4. *Mírně teplé krajiny pánvi a pahorkatin na zpevněných a nezpevněných sedimentech, okrajově i metamorfitech, lesněpolní či s jehličnatými lesy v Třeboňské pánvi.*
5. *Mírně chladné krajiny pahorkatin a vrchovin na metamorfitech a plutonitech, lesněpolní v tzv. České Sibiři a ostatních částech Středočeské pahorkatiny.*
6. *Mírně chladné až chladné krajiny pahorkatin a vrchovin na plutonitech a metamorfitech, polní, polní s lesy, lesněpolní na východě kraje, kam zasahuje Českomoravská vrchovina“.*

2.1.2 Klimatické poměry

Klima jižních Čech podléhá spíše kontinentálním vlivům, převládá západní proudění a velká proměnlivost počasí. V obou jihočeských pánvích (Českobudějovické a Třeboňské) je

klima poměrně teplé s mírnými zimami. Oblast je středně zásobená srážkami. Českobudějovická pánev představuje inverzní oblast velkých rozměrů s občasnými rekordními mrazy. Vyšší polohy a podhůří mají mírně chladné podnebí s průměrnými teplotami kolem 5 stupňů Celsia i méně. Pro Šumavu je charakteristické drsné chladné klima s dlouhotrvající zimou a krátkým létem. Vysoko položený a členitý reliéf se vyznačuje nízkými průměrnými teplotami a vysokou sněhovou pokrývkou. Průměrné roční teploty jsou závislé na nadmořské výšce a pohybují se v rozmezí od 6 stupňů Celsia v oblastech kolem 750 m n. m. do 3 stupňů Celsia ve výše položených oblastech. Některé inverzní lokality dosahují i nižších průměrných hodnot. Novohradské hory klimaticky patří k mírně teplému a mírně vlhkému podnebí pahorkatinového typu. Zasahuje sem i podnebí z oblasti Třeboňské pánve. Průměrná teplota v Novohradských horách se pohybuje kolem 6 až 5 stupňů Celsia. Novohradsko patří do největší oblasti jižních Čech (Maxa, 2021).

2.1.3 Hydrologické poměry

Území kraje odvodňují řeka Vltava a její přítoky. Vltava pramení na Šumavě, protéká řadou historických měst, pro která byla dříve významnou dopravní tepnou, a tvoří osu Jihočeského kraje. Jejími hlavními přítoky v kraji jsou zprava Malše, která odvodňuje Novohradské hory, a Lužnice. Lužnice protéká Třeboňskou pánví, a právě na ní byla vybudována největší rybníční soustava s dvěma umělými kanály (Zlatou stokou a Novou řekou), která přivedla do jižních Čech nové obyvatelé. Přítokem Lužnice je Nežárka, která pramení na Českomoravské vrchovině. Velkým levostranným přítokem Vltavy je řeka Otava, která se do ní vlévá u Zvíkova. V jižních Čechách vzniklo velké množství rybníků především v Třeboňské a Českobudějovické pánvi. Výjimečné je, že třeboňské rybníky v pozdější době nezanikly. Obdobný charakter rybníční krajiny se dochoval i v Českobudějovické pánvi. Největšími rybníky jižních Čech jsou Rožmberk a Bezdrev (ČSÚ, 2021b)

2.1.4 Půdní poměry

Na území jižních Čech jsou zastoupeny především kambizemě, dále pseudogleje, kryptopodzoly a podzoly. Najdeme zde i čtvrtohorní štěrkopískové nánosy (Jihočeský kraj, 2020). Polovinu (53 %) z celkové rozlohy kraje tvoří zemědělská půda, z toho 70,5 % je orná

půda a 23,8 % jsou trvalé travní porosty, kterých v posledních letech přibývá na úkor orné půdy (JČK-OZZL, 2022).

2.1.5 Osídlení

Jižní Čechy patří ke krajům s nižší hustotou obyvatelstva, jedná se především o zemědělský kraj, větší koncentraci obyvatelstva mají pouze krajské město České Budějovice a okresní města. Hustota zalidnění kraje se pohybuje dlouhodobě kolem 64 obyvatel na 1 km². Nejnižší hustotu zalidnění vykazují okresy Český Krumlov a Prachatice. Pro jižní Čechy je typická vysoká hustota malých obcí v sídelní struktuře, což souvisí s menším počtem průmyslových podniků (ČSÚ, 2021b).

2.2 Fyzicko-geografická charakteristika okresu Český Krumlov

2.2.1 Geografické poměry

Okres Český Krumlov leží nejjihněji ze všech okresů České republiky. Sousedí na jihu s Rakouskem (s Horními Rakousy), na východě a severu s okresem České Budějovice, na západě s okresem Prachatice. Rozloha je 1 614 km², na 1 km² připadá pouze 38 obyvatel (Maxa, 2021).

Charakteristickým rysem okresu Český Krumlov je velká horizontální členitost. Vyskytují se zde horské i podhorské oblasti Národního parku Šumava, podhorské a vrchovinné oblasti CHKO Blanský les, Novohradské hory, vrchovina a pahorkatina na Kaplicku a další turisticky vhodné oblasti. Hranici CHKO Blanský les tvoří na jihovýchodě řeka Vltava, jižní část odvodňuje Chvalšinský potok, který se v Českém Krumlově vlévá do Vltavy, osou oblasti je Křemžský potok. Nejvyšší horou je Klet' s nadmořskou výškou 1 084 m n. m. Na Kleti byla vybudována i rozhledna a hvězdárna (Maxa, 2021).

Podloží okresu je tvořeno hlavně přeměněnými horninami, místy najdeme krystalické vápence, hadce a grafit. V Novohradských horách je nejvyšší horou Kamenec (1 073 m n. m.), na Šumavě je to vrchol Smrčina (1 332 m n. m.) a v CHKO Blanský les je nejvyšším vrcholem již zmiňovaná Klet'. Nejnižší položeným sídlem je Zlatá Koruna (455 m n. m.), nejvyšší nadmořskou výšku má Pohoří na Šumavě (940 m n. m.) (ČSÚ, 2020b).

2.2.2 Klimatické poměry

V níže položené části okresu například v okolí Velešína je průměrná roční teplota 7,5 stupně Celsia, horské a podhorské oblasti mají teplotu výrazně nižší. Ve vyšších částech Šumavy leží v zimě vysoká sněhová pokrývka (ČSÚ, 2020b).

2.2.3 Hydrologické poměry

Největší řekou je Vltava, na níž leží přehradní nádrž Lipno a její přítoky-řeky Malše a Černá. Zdejší vodní toky mívají nejvíce vody z jara, kdy taje sníh v horských a podhorských oblastech okresu. Po vybudování přehradní nádrže Lipno sídla kolem řeky Vltavy obvykle nebývají ohrožovány povodněmi. Na řece Malši byla vybudována přehradní nádrž Římov, která představuje zdroj pitné vody pro část Jihočeského kraje. Na řekách Malše a Černá k povodním dochází v daleko větší míře než na řece Vltavě (Maxa, 2021).

2.2.4 Půdní poměry

V oblasti Českokrumlovska se setkáváme s týmiž horninami, jako v ostatních oblastech jižních Čech. Oblast CHKO Blanský les je tvořena především granulyty, které jsou jedny z nejstarších hornin Českého masivu. Nedaleko Českého Krumlova se těží šterkopísky. V okrese je téměř 50 % rozlohy zalesněno, ornou půdu také zabírají stále se rozšiřující plochy pastvin (Maxa, 2021).

2.2.5 Osídlení

V okrese Český Krumlov žije 61 556 obyvatel, což znamená, že se jedná o druhý nejméně zalidněný okres Jihočeského kraje. Na 1 km² připadá pouze 38 obyvatel. Důvodem bude zánik mnoha obcí po odsunu Němců a zřízení pohraničního pásma během socialismu. Ve Vojenském újezdu Boletice bylo osídlení zrušeno úplně. V okrese se nachází celkem 7 měst s městským úřadem (Č. Krumlov, Kaplice, Velešín, Větřní, Vyšší Brod, Horní Planá a Rožmberk nad Vltavou). Městysy jsou Hořice na Šumavě, Frymburk, Křemže, Přídolí a Besednice (Maxa, 2021).

2.2.6 Dopravní komunikace

Okres je celkově hůře přístupný, ne zcela dostatečná je silniční síť v oblastech podél státní hranice a ve vojenském Újezdu Boletice. Okresem prochází silnice první třídy známá jako E55. Ve výstavbě je dálnice, která spojí státní hranici na jihu s Českými Budějovicemi a Prahou a více zpřístupní i Českokrumlovsko. Okresem procházejí dvě železniční tratě, jedna z nich spojuje i oblast Lipna a Českého Krumlova s krajským městem (ČSÚ, 2020b).

2.3 Geografická charakteristika města Český Krumlov

Město Český Krumlov je doslova spjato s přírodním reliéfem oblasti. Leží v kotlině, která byla vytvořena tokem řeky Vltavy prodírající se skalnatým podložím, a tak zde vzniklo několik meandrů. Na jihu a západě najdeme lesnatá pásma předhůří Šumavy, na severovýchodě zvlněnou pahorkatinu, z níž vystupuje Třebonínská hora. Na severu potom vidíme masiv Blanského lesa, jehož nejvyšší horou je Klet', cíl mnoha návštěvníků Českého Krumlova. Úzký skalní ostroh, na kterém se rozkládá Státní hrad a zámek Český Krumlov, je situován jihozápadním směrem a leží vysoko nad městem. Ostroh je obtékán na jihu řekou Vltavou, na severu potokem Polečnice. Krajinový reliéf předurčil unikátní urbanistickou strukturu města Český Krumlov tvořenou zástavbou panského sídla a souměstím dvou dílčích městských celků – Vnitřního města a Latránu s Novým Městem. Jádra městského historického osídlení leží v meandru řeky Vltavy (Olšan, 2010).

Město se nachází přibližně 20 km jihozápadně od krajského města České Budějovice a je největším městem okresu Český Krumlov s 12 461 obyvateli (ČSÚ, 2022b). Jak město Český Krumlov, tak jeho okolí je z návštěvnického hlediska velmi atraktivní, nejen hradem a zámekem, ale i keltským hradištěm Třisov, rozvalinami hradu Dívčí kámen nebo klášterem Zlatá Koruna a dalšími památkami. Přírodní krajina okresu Český Krumlov je velmi pestrá. V blízkosti Českého Krumlova leží již zmiňovaná CHKO Blanský les. Skutečnost, že Český Krumlov, zapsaný do Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO, leží v oblasti Blanského lesa, vede k velkému přílivu turistů do města, ale zároveň je zde věnována velká pozornost otázce ochrany přírody.

3 Charakteristika cestovního ruchu v jižních Čechách a na Českokrumlovsku

3.1 Charakteristika jižních Čech z hlediska jejich postavení v cestovním ruchu

Jihočeský kraj patří mezi významné turistické oblasti České republiky, dlouhodobě se umísťuje na 3. místě za Prahou a Jihomoravským krajem. Jak vyplývá z předchozí části, v kraji najdeme velmi vhodné podmínky pro všechny druhy cestovního ruchu. Své cíle zde najdou v zimě i v létě jak sportovně založení návštěvníci, tak i tzv. tradiční turisté, kteří vyhledávají různé historické a přírodní atraktivity, zámky, hrady a zříceniny, památky církevní architektury (kláštery a kostely), technické památky, muzea, památníky různých významných osobností i lidovou architekturu. Zámky významným způsobem dotváří atraktivitu cílových oblastí cestovního ruchu a jsou podstatnou složkou konkurenceschopnosti různých destinací (Kučera a kol., 2013).

3.1.1 Návštěvnost vybraných památek jižních Čech v letech 2015-2021

K nejnavštěvovanějším objektům v rámci cestovního ruchu jižních Čech patří historické památky – hrady, zámky a jejich zříceniny a dále církevní památky. Nejvíce navštěvované objekty většinou najdeme ve městech, která vznikala jako hospodářské zázemí panských usedlostí. Co se týče jižních Čech, z hlediska návštěvnosti v letech 2015-2021 se jednalo především o níže uvedené objekty.

Tabulka č. 1: Návštěvnost vybraných historických památek v jižních Čechách v letech 2015-2021

Vybrané památky v jižních Čechách	Okres	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
St. hrad a zámek Český Krumlov	Český Krumlov	401 555	428 844	466 495	429 171	386 290	191 671	147 608
St. zámek Hluboká nad Vltavou	České Budějovice	262 532	293 699	295 608	288 549	292 945	182 196	144 242
Státní zámek Červená Lhota	Jindřichův Hradec	71 740	80 495	81 567	79 873	74 096	52 448	42 414
St. hrad a zámek Jindřichův Hradec	Jindřichův Hradec	56 560	60 208	72 302	72 860	70 358	50 579	46 506
Státní zámek Třeboň	Jindřichův Hradec	44 418	45 478	42 880	46 802	50 509	36 542	30 413
Státní hrad Zvíkov	Písek	31 985	37 313	38 650	38 873	36 743	31 712	29 316
Státní zámek Kratochvíle	Prachatice	34 940	38 231	34 896	40 220	35 948	32 752	40 834
Kláster Zlatá Koruna	Český Krumlov	21 341	27 047	23 131	22 847	22 014	17 610	13 130
St. hrad Nové Hrady	České Budějovice	22 348	23 373	21 651	21 757	21 758	16 857	14 850
Kláster Vyšší Brod	Český Krumlov	24 100	16 098	19 898	16 875	16 642	x	12 038
Zřícenina hradu Helfenburk	Strakonice	14 765	15 931	15 078	15 372	15 372	14 350	20 751
Hrad Choustník	Tábor	12 073	14 852	14 338	15 188	15 747	16 545	16 409

x – údaj neuveden

Zdroj: STATISTIKA KULTURY ČR (2023)

Co se týká návštěvnosti vybraných památek Jihočeského kraje, největší návštěvnost zaznamenal Státní hrad a zámek v Českém Krumlově, následoval zámek Hluboká nad Vltavou a zámek Červená Lhota. Některé velmi navštěvované objekty, především v soukromém vlastnictví, údaje o počtu návštěvníků neuvádějí. Jedná se například o zámek Orlík či o Bechyni.

K velmi navštěvovaným místům patří zříceniny hradů na Malši a další místa, která jsou spojená především s pány z Rožmberka a se Schwarzenberky (Hajná, 2010). Velmi často je navštěvovaná i Schwarzenberská hrobka v Třeboni postavená v letech 1874-1877. Významnou technickou památkou je Schwarzenberský plavební kanál z konce 18. století (Juřík, 2018).

3.1.2 Hlavní turistické oblasti jižních Čech

Zvláště oblíbené jsou destinace poskytující dostatečné zázemí služeb pro všechny účastníky cestovního ruchu. Sportovně založení turisté najdou v jižních Čechách cyklostezky, lyžařské areály, přírodní památky, terény vhodné pro horolezectví a sportovní plavbu. Najdeme zde i různé nenáročné cíle pro ty, kteří hledají spíše odpočinek či zábavu. Pro rodiny s dětmi jsou určeny mnohé naučné stezky, zoologické zahrady, případně i rozhledny.

Cestovní ruch má značný ekonomický přínos pro navštěvované oblasti, ať už jsou to příjmy ze vstupného do různých objektů, tak i vyšší zaměstnanost v daném regionu. Cestovním ruchem a jeho klady a zápory se zabývají takové vědní obory, jako jsou ekologie, ekonomie, sociologie či psychologie.

Model turistické zátěže v jižních Čechách identifikuje tři nejvýznamnější zóny cestovního ruchu. Nejrozsáhlejší zóna vede od hranic Novobystřicka přes Třeboňsko a Český Krumlov do oblasti Lipenska. Druhá zóna zahrnuje Šumavu, Železnorudsko a území kolem řeky Vydry, které převážně spadá do Západočeského kraje. Třetí zónou je oblast Písecka s Orlickou přehradou a město Tábor (Navrátil, 2013).

J. Navrátil (2013) se zabývá také porovnáním oblastí, které vykazují nadbytek atraktivity ve vztahu k relativní návštěvnosti a definuje pět oblastí s nižším rozvojem cestovního ruchu na zkoumaném území. Podle něho se jedná o část Šumavy v okolí Prachatic, Novohradské hory, některé oblasti Jindřichohradecka, část oblasti České Sibiře a oblast Blatné.

Roste zájem o téměř nedotčenou přírodní krajinu v podhorských a horských oblastech, které zůstaly za tzv. železnou oponou. Zde však najdeme mnohé vzácné druhy rostlin, které jsou v naší republice chráněné a jsou důležité pro biodiverzitu. Tyto zranitelné ekosystémy musí být v současné době chráněny, neboť oblasti jejich výskytu přitahují stále více turistů. To je velmi náročný úkol pro management cestovního ruchu a ochrany přírody. Při dalším rozvoji turistiky je třeba být velmi opatrný a nedopustit ničení těchto oblastí příliš velkým množstvím návštěvníků.

„Protože musíme počítat s budoucím přílivem masových turistů a zároveň nám jde o zachování přírodního dědictví a udržení příznivého prostředí pro život, je asi životně důležité hledat kompromisní řešení“ (Navrátil, 2014, s. 48.).

Autor upozorňuje, že pouze ekonomické hledisko nemůže být tím nejdůležitějším hlediskem pro další rozvoj cestovního ruchu. Z rozvoje přírodních památek se nemůže dělat

politická záležitost, jak vidíme např. u otázky využití oblastí Národního parku Šumava nebo vracení původních druhů zvěře do jejich přirozeného prostředí. Management cestovního ruchu by měl brát vždy v úvahu všechny problémy, které může přinést další rozvoj cestovního ruchu na daném území. Mimo jiné je třeba brát v úvahu i to, co chtějí navštívit hosté jak z ČR, tak ze zahraničí, i to, co přispěje k trvale udržitelnému rozvoji cestovního ruchu (Navrátil a kol., 2014).

Rozvoj dalších atraktivit určených pro aktivní turisty, ať už jde o vytváření nových areálů pro zimní sporty nebo poznávání nedotčené přírody v příhraničních oblastech, musí být vždy podřízeno rozhodování, zda to povede ku prospěchu těchto oblastí. Možnou cestou by mohlo být i šíření myšlenek udržitelného cestování a takové turistiky, která bude pro cestovní ruch přínosem. Dále by mělo jít o snahu hledat kompromisy a způsoby, jak změnit chování a přání turistů v určitých oblastech (Navrátil a kol., 2014).

3.1.3 Cestovní ruch v jižních Čechách v letech 2015-2021 z hlediska návštěvnosti hromadných ubytovacích zařízení (HUZ)

O rozvoji cestovního ruchu v letech 2015–2021 svědčí i data ČSÚ o počtech ubytovaných hostů v hromadných ubytovacích zařízeních (HUZ). I když tato čísla nezachycují všechny návštěvníky jižních Čech, protože někteří z nich placené turistické atraktivity nevyhledávají nebo se ubytovávají v soukromí. Například mnozí výletníci přijíždějí jen za konkrétními cíli, které chtějí vidět, a tentýž den se vrací zpět do místa svého bydliště.

Za hromadné ubytovací zařízení je považováno zařízení s minimálně pěti pokoji nebo deseti lůžky sloužící pro účely cestovního ruchu. Ubytovací zařízení s nižší kapacitou se řadí do kategorie individuální ubytovací zařízení (neboli ubytování v soukromí). Za návštěvníka HUZ se považuje turista ubytovaný minimálně na jednu noc (ČSÚ, 2021a).

Tabulka č. 2: Počet a kapacita hromadných ubytovacích zařízení v Jihočeském kraji v letech 2015–2021

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet HUZ	1 205	1 195	1 136	1 178	1 181	1 320	1 368
Počet pokojů	20 399	20 528	19 546	19 618	20 160	21 741	22 358
Počet lůžek	58 839	59 593	57 157	56 825	58 345	62 533	64 733
Místa pro karavany a stany	13 017	13 017	13 484	14 327	13 876	13 425	14 327

Zdroj: ČSÚ (2023a)

Podle ČSÚ mělo v jižních Čechách nějaké hromadné ubytovací zařízení 232 z celkového počtu 624 obcí, což představuje 37 %. V roce 2019, kdy byl zájem o ubytování v kraji nejvyšší, činil počet HUZ 1181 zařízení s 58 345 lůžky. V kraji bylo nejvíce míst v kempech v roce 2018 a 2021 - 14 327 míst pro stany a karavany (ČSÚ, 2023a). Nárůst počtu HUZ, pokojů a lůžek v letech 2018 až 2021 uvádí výše uvedená tabulka č. 2.

Návštěvnost jednotlivých okresů jižních Čech se od sebe velice liší, jak je vidět z tabulky č. 3, která zachycuje i počet přenocování. Jsou v ní uvedeny pouze údaje, které se týkají návštěvníků z České republiky. V tabulce jsou prezentovány údaje z roku 2019, kdy, jak už bylo řečeno, návštěvnost jednotlivých okresů dosáhla svého vrcholu.

Tabulka č. 3: Počet návštěvníků z České republiky v jednotlivých okresech Jihočeského kraje v roce 2019

Okres	Počet návštěvníků	Počet přenocování v tis.	Prům. počet přenocov.
Český Krumlov	323297	824,4	2,5
Jindřichův Hradec	230347	883,8	3,8
České Budějovice	185438	375,1	2,0
Tábor	141056	454,6	2,8
Prachatice	135908	426,3	3,1
Písek	86911	282	3,2
Strakonice	48962	157,4	3,2

Zdroj: ČSÚ (2023b)

Počet účastníků cestovního ruchu v Jihočeském kraji se ve sledovaném období stále zvyšoval až do roku 2019, kdy dosáhl svého maxima, jak je zřejmé z tabulek č. 3 a 4. V další sezóně cestování téměř znemožnila opatření proti šíření pandemie onemocnění covid-19, která začala v březnu 2020.

Počet ubytovaných turistů jak z tuzemska, tak i z ciziny (vybrané země) v roce 2020 ukazuje tabulka č. 4, ze které je zřejmý výrazný pokles návštěvníků v 2020. Počet přenocování se ale ve většině případů zvýšil.

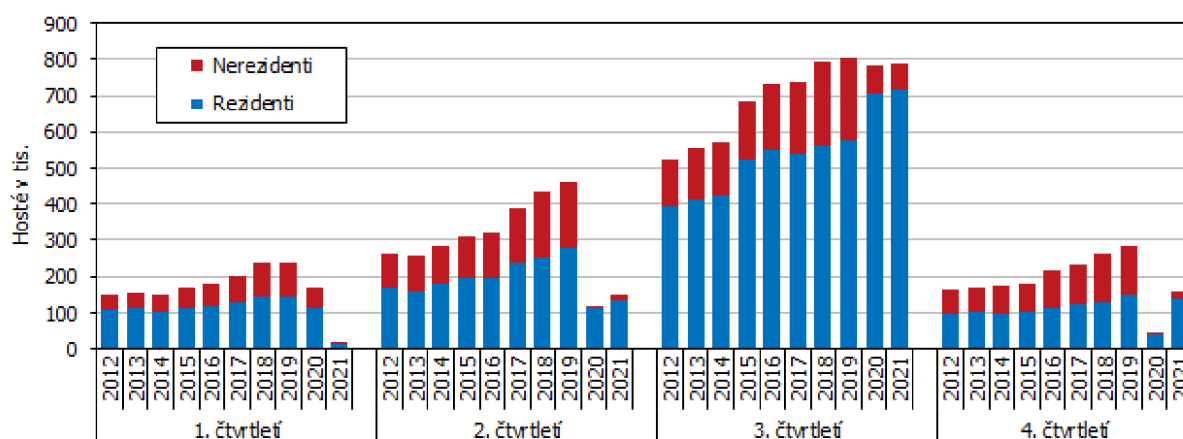
Tabulka č. 4: Návštěvnost Jihočeského kraje v roce 2020 v porovnání s rokem 2019

	Hosté		Počet přenocování		Prům. počet přenocování	
	v tisících	index 2020/19 v %	v tisících	index 2020/19 v %	2020	2019
Celkem hostů	1102,9	61,6	3343,6	74,7	3,0	2,5
Hosté z ČR	959,6	83,3	3024,6	88,9	3,2	3,0
Hosté z ciziny	143,2	22,5	319	29,8	2,2	1,7
Z toho: Německo	38,8	43,3	104,2	44,7	2,7	2,6
Slovensko	16,8	47,9	38,2	50,5	2,3	2,2
Nizozemsko	7,7	36,8	32,1	33,6	4,2	4,6
Rakousko	15,8	35,9	28,3	38,5	1,8	1,7
Polsko	12,0	73,8	27,3	90,5	2,3	1,9
Čína	7,5	4,8	8,2	4,9	1,1	1,1
Tchaj-wan	7,1	11,3	7,6	11,7	1,1	1,0
Ukrajina	2,4	46,8	6,1	47,9	2,6	2,5
Korejská rep.	4,4	11,2	5,1	11,9	1,2	1,1
Velká Británie	2,0	31,9	5,0	39,2	2,6	2,1

Zdroj: ČSÚ (2023c)

Vývoj počtu návštěvníků jižních Čech v jednotlivých čtvrtletích od roku 2012-2021 ubytovaných v HUZ je vidět v grafu č. 1, který zachycuje vývoj návštěvnosti Jihočeského kraje od roku 2012.

Graf č. 1: Vývoj počtu návštěvníků v Jihočeském kraji v jednotlivých čtvrtletích od roku 2012-2021 ubytovaných v HUZ

Zdroj: ČSÚ (2023d)

Z grafu je zřejmý úbytek počtu návštěvníků, především ze zahraničí, který byl ve 3. čtvrtletí 2020 téměř úplně nahrazen návštěvníky z tuzemska. Počet všech návštěvníků stoupal až do roku 2019, kdy jejich počet dosáhl maxima.

Pandemie Covid-19 se projevila i na návštěvnosti Jihočeského kraje v roce 2021, kdy byl celkový objem návštěvnosti kraje mírně pod úrovní roku 2020. Ve srovnání s rokem 2019 byla návštěvnost kraje nižší o 37,6 %.

V 1. čtvrtletí roku 2021 byla návštěvnost jihočeského kraje téměř nulová. Ve 2. a 4. čtvrtletí byla návštěvnost jižních Čech 32 % a 57 % roku 2019, pouze ve 3. čtvrtletí 2021 byl počet návštěvníků srovnatelný s předcovidovým obdobím. Ve srovnání se 4. čtvrtletím 2020 vzrostl celkový počet hostů ubytovaných v HUZ kraje ve 4. čtvrtletí 2021 o 117 tis., z toho domácích návštěvníků o 95 tis. a cizinců o 22 tis. osob (ČSÚ, 2023d)

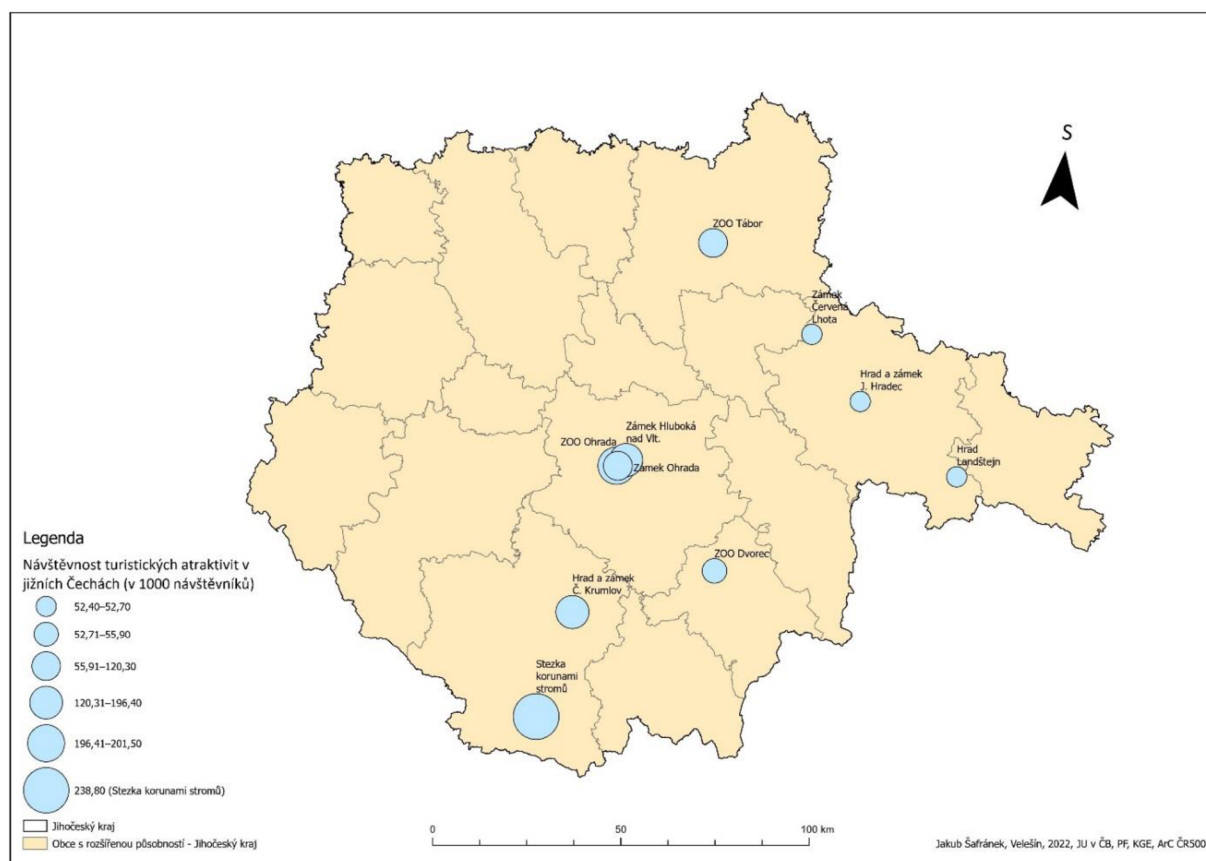
Skladba zahraničních hostů se změnila už v roce 2020. Nejvíce návštěvníků bylo z evropských zemí – z Německa, Slovenska, Rakouska, Polska, Nizozemska a Maďarska. Evropské turisty se tak dostali na první místo v počtu návštěvníků, další v pořadí byli návštěvníci z USA a až poté z Asie. V počtu přenocování návštěvníků Jihočeského kraje v HUZ obsadil kraj 3. místo za Prahou a Jihomoravským krajem. Počtem přenocování tuzemských hostů se umístil Jihočeský kraj na prvním místě. Počtem zahraničních hostů se umístil až na šestém místě (ČSÚ, 2023c).

Co se týče návštěvnosti HUZ v České republice, meziroční počet návštěvníků se v roce 2021 zvýšil o 5,2 % a počet přenocování o 1,8 %. Přírůstek zajistili domácí turisté, kteří vykompenzovali úbytek zahraničních hostů. (ČSÚ, 2023d).

Do roku 2019 byly turistické destinace vyhledávány především návštěvníky z Asie, hlavně z Číny, Tchaj-wanu, Japonska a Korejské republiky. Těmito turisty byla vyhledávána především města Český Krumlov a České Budějovice, kde se ubytovávali obvykle na jednu noc (ČSÚ, 2023c).

V letech 2020 a 2021 počet ubytování v HUZ velmi výrazně klesl, protože tato zařízení byla po většinu tohoto období uzavřena, stejně tak byly uzavřeny hrady, zámky, církevní památky i muzea, takže stoupal zájem o přírodní památky všeho druhu. K nejnavštěvovanějším cílům turistů patřily například zámecké zahrady a parky nebo zříceniny hradů a zámků, pokud byly přístupné veřejnosti, zajímavé útvary v přírodě, rybníční hráze, vrcholy hor, památné

stromy, venkovní technické památky a mnoho dalších zajímavých míst. Mezi nejnavštěvovanější památky v Jihočeském kraji v tomto období patřily například Stezka korunami stromů Lipno (238 839 návštěvníků), Jihočeská zoologická zahrada Hluboká (201 489 návštěvníků), Státní hrad a zámek Český Krumlov (196 390 návštěvníků), Státní zámek Hluboká nad Vltavou (191 460 návštěvníků), ZOO Tábor (79 835 návštěvníků) nebo ZOO Dvorec (55 900 návštěvníků) (JCCR, 2023).

Mapa č. 1: 10 nejnavštěvovanějších turistických cílů Jihočeského kraje v roce 2020

Zdroj dat: JCCR (2023)

Mnoho historických památek využilo nuceného přerušení činnosti k přípravě nových prohlídkových tras pro turisty nebo údržbě objektů, což je také jednou z cest k dalšímu rozvoji turistiky. V roce 2022 se návštěvnost všech druhů památek vrací k očekávaným číslům, ale v mnoha případech se zvyšuje vstupné, což může část návštěvníků odradit. Opět roste počet návštěvníků, kteří se ubytovávají v HUZ.

3.2 Českokrumlovsko a Český Krumlov z hlediska jejich postavení v cestovním ruchu

Okres Český Krumlov je velmi přitažlivý pro všechny kategorie návštěvníků. Najdeme zde terén vhodný pro cykloturistiku i pěší turistiku, možnosti lyžování v zimním období ve Skiareálu Lipno nad Vltavou, Čertovu stěnu, což je nahromadění balvanů v korytě řeky Vltavy pod Vyším Brodem, klášter ve Vyším Brodě, Žofinský prales i takřka nedotčenou přírodu vysídlených oblastí. Velkým lákadlem pro turisty je i splouvání části řeky Vltavy. Během letní sezóny spluje tuto řeku více než 250 000 vodáků, kteří využívají kempy, penziony, ubytovny i gastronomické provozovny kolem řeky (Maxa, 2021).

Přehradní jezero Lipno je navštěvováno v zimním i letním období. V létě je zde možné provozovat jachting nebo windsurfing, jízdu na motorových člunech, koupat se v jezeře nebo v krytém bazénu v obci Lipno, rybařit nebo navštívit Stezku korunami stromů, která stojí nedaleko Lipna a je lákadlem zejména pro rodiny s dětmi. V obci Lipno byla vybudována i nákupní zóna. Pěší turisté a cykloturisté pak často vyhledávají oblast Pohorské Vsi a Pohoří na Šumavě, pro téměř nedotčenou přírodu a výhledy do krajiny (Maxa, 2021).

Na Lipně, pro které je velký rozvoj cestovního ruchu charakteristický a počítá se s jeho dalším rozvojem, ale sílí v současné době odpor proti další zástavbě rekreačními zařízeními a objekty ze strany místních obyvatel, kteří založili spolek Lipensko pro život, který má za cíl zabránit dalším developerským projektům (Orholz, 2022).

Jak už zde bylo uvedeno, okres Český Krumlov má mnoho historických památek, ať už jsou to hrady a zámky, či jejich zříceniny. Některé ze zřícenin jsou kulturně velmi využívány, například zřícenina hradu Pořešín na Malši, jiné, např. Sokolčí má vhodný terén i pro horolezectví. V okrese najdeme mnoho tvrzí, církevních staveb, ať už kostelů, z nichž některé jsou postavené ve stylu jihočeské gotiky, tak i klášterů. Okolí města je z návštěvníckého hlediska také velmi zajímavé a nabízí mnoho dalších památek-například zříceninu hradu Dívčí Kámen, bývalé keltské oppidum Třisov nebo rozhlednu a observatoř na Kleti.

Českokrumlovsko mohou navštívit všichni účastníci cestovního ruchu z nejrůznějších skupin turistů, protože každý z nich si v okrese může najít to, co vyhledává. Okres má i technické památky, jako jsou např. dochované zbytky koňské dráhy u Velešina.

O návštěvnosti Českokrumlovska v roce 2018 vypovídají i údaje ČSÚ, z nichž byla sestavena níže uvedená tabulka.

Tabulka č. 5: Návštěvnost Českokrumlovska v roce 2018 z hlediska návštěvnosti HUZ

Obec	HUZ	Počet lůžek	Počet ubytovaných	Z toho cizinci	Podíl nerezidentů v %	Počet přenocování	Průměrný počet nocí
Český Krumlov	109	3079	293 644	212 418	72	412 199	1,4
Lipno nad Vltavou	26	3168	97 768	32 896	33,6	178 314	4,1
Obce na břehu Lipna (včetně Lipna)	143	8424	239 585	60 762	25,4	833 165	3,5
Rožmberk, Vyšší Brod, Větrní	25	1 083	60 663	7 382	12	106 074	1,7

Zdroj: ČSÚ (2023e)

Obcemi na břehu Lipna se v této tabulce rozumí Černá v Pošumaví, Frymburk, Horní Planá, Lipno nad Vltavou, Nová Pec a Přední Výtoň. Ve městech Vyšší Brod, Rožmberk nad Vltavou a Větrní bylo v roce 2018 25 HUZ s více než 1000 lůžky, z toho 7 kempů s 875 místy pro stany a karavany (ČSÚ, 2023e). Ubytovalo se zde více hostů než například v Táboře.

V okrese Český Krumlov nenalezneme závody těžkého průmyslu, což má velmi pozitivní vliv na stav přírody, vodstva i vzduchu. I to je jeden z důvodů, proč se jedná o tak turisticky navštěvovanou oblast. Okres dosahuje jedné z nejvyšších hodnot návštěvnosti v cestovním ruchu celé České republiky.

Cestovní ruch na Českokrumlovsku má potenciál k dalšímu rozvoji především zkvalitňováním již nabízených služeb a opravami a údržbou všech druhů památek. Hlavně je nutné zkvalitnit silniční síť vedoucí do tohoto okresu. Částečně toho bude dosaženo vybudováním již zmiňované dálnice, což bude mít pozitivní dopad na dostupnost Českého Krumlova, protože cestovní ruch je jednou z příčin svízelné dopravní situace na silnicích okresu Český Krumlov.

Jak už bylo v této práci uvedeno, Český Krumlov patří k nejvýznamnějším destinacím, která je navštěvovaná účastníky cestovního ruchu z České republiky i ze zahraničí. Řadí se za taková místa, jako je Praha a Pražský hrad a lednicko-valtický areál. Je navštěvován především kvůli známému Státnímu hradu a zámku Český Krumlov, který byl roku 1989 vyhlášen národní kulturní památkou. V prosinci roku 1992 schválil Mezinárodní výbor pro světové dědictví zápis historického jádra Českého Krumlova na Seznam světového přírodního a kulturního dědictví UNESCO (Město Český Krumlov, 2019)

K popularitě hradu a zámku přispívají i jména jeho bývalých majitelů pánů z Rožmberka, jejichž osudy jsou námětem mnoha odborných publikací i historických románů, dále Eggenbergů a Schwarzenberků. Schwarzenberkové vlastnili zámek do roku 1947, kdy byl znárodněn.

Návštěvnost Českého Krumlova se snížila až v souvislosti s protipandemickými opatřeními souvisejícími s onemocněním covid-19 v roce 2020. V době pandemie navštěvovali město především turisté z Čech.

V roce 2018 bylo v Českém Krumlově 109 hromadných ubytovacích zařízení, přičemž penziony tvořily více než 60 %. Cestovní ruch tak vytváří velké množství pracovních příležitostí pro obyvatele města a okolí (ČSÚ, 2019)

Město se nestalo cílem návštěvníků až v posledních desetiletích, i když zájem o jeho návštěvu výrazně vzrostl až v této době. Spatřit jej čistě pro požitek z jeho návštěvy, historických památek a výhledů do krajiny však nejdříve přijížděla aristokracie už kolem poloviny 19. století, pak majetné neprivilegované vrstvy, které se nadchly pro romantismus, a potom i další méně majetné vrstvy, kterým se od poloviny 19. století říkalo turisté (Hudičák a kol., 2018).

Po znárodnění zámku se stal Český Krumlov, především zámek, oblíbeným cílem školních výletů a návštěvníků z Jihočeského kraje. Atrakcí zámku byl a je medvědí příkop pod mostem mezi prvním a druhým nádvořím, kde jsou chováni medvědi. Chovem medvědů chtěli Rožmberkové poukázat na svou spřízněnost s italským rodem Orsini. To mohlo posunout kořeny existence rožmberského rodu až do dob starověkého Říma. První zmínka o chovu živých medvědů pochází z 2. poloviny 16. století. Do medvědího příkopu byla zvířata umístěna až během 18. století, ale není známo, v jakých prostorách byli chováni (Hajná, 2010). Zámecká zahrada byla spíše zanedbávaná, značné ale byly návštěvy divadelních představení na otáčivém hledišti, jehož umístění v zámecké zahradě vyvolává dodnes spory o vhodnosti zvoleného místa.

Dnes je Český Krumlov vyhledávaným místem návštěvníků především pro zachovalost památek historického centra města a komplexu hradu a zámku, ke kterému patří i zámecká zahrada. Navštěvují ho jak turisté, tak i milovníci umění. Pravidelně se zde koná Mezinárodní hudební festival Český Krumlov. V létě je možnost navštívit folkové koncerty v klášterních zahradách, mnoho návštěvníků každoročně přitahují i Slavnosti pětilisté růže, které odkazují na rožmberskou minulost města.

3.3 Nejzajímavější historické a přírodní památky města

Vzhledem k tomu, že jedna část dotazníku je věnována i znalostem jiných českokrumlovských památek, nejen zámku a zahrady, jsou zde uvedeny i další významné památky města. Právě kvůli historickým památkám je Český Krumlov navštěvován mnohými turisty, kteří jeho historii znají.

Část účastníků cestovního ruchu pak navštěvuje památky města, protože jim připadají zajímavé, ale jejich historii doposud spíše neznali. Návštěvníky z ciziny pak přitahuje i to, že Státní hrad a zámek Český Krumlov i samo město patří mezi památky zapsané na Seznam kulturního dědictví UNESCO. Velmi stručně se budeme věnovat nejzajímavějším památkám.

Na prvním místě je to Státní hrad a zámek Český Krumlov. Původně gotický hrad založený Vítkovci tvoří dominantu města. Zámek je tvořen více než čtyřiceti budovami a patří k nejrozsáhlejším zámeckým komplexům v České republice. Původně gotický hrad byl přestavěn v renesanční zámek za Viléma z Rožmberka (Hajná, 2010). V době vlády Eggenbergů byly některé jeho části přestavěny ve stylu baroka. K dalším přestavbám došlo za vlády Schwarzenberků (Juřík, 2018). Jednotlivá nádvoří zámku, kterých je pět, jsou průchozí a sama o sobě představují zajímavou procházku, během níž lze projít až do zahrady. Historicky cenné jsou i objekty jízdáren a Plášťový most, což je několikaproschodové přemostění Jelení zahrady a jedna z cest do zámecké zahrady, která tvoří se zámek nedílný komplex. Za shlédnutí stojí vnitřní vybavení zámku, například maškarní sál. Turisté mohou navštívit i barokní divadlo z roku 1681, které je v Evropě jedinečné, protože se zachovalo v podstatě celé jeho vybavení. Bylo opraveno v roce 1766 za vlády knížete Josefa Adama ze Schwarzenberku (Juřík, 2018).

Historické centrum města se dělí na Vnitřní Město, kterému dominuje náměstí, na němž se nacházejí výstavné gotické a renesanční domy a uprostřed morový sloup, kolem kterého je přistavěna kašna. Dále je zde radnice, tzv. Kaplanka, což je gotický dům s renesančními prvky, gotický trojlodní kostel svatého Víta, který tvoří protiváhu zámku, Krčínův dům, který zaujme unikátní malířskou výzdobou, dále Vlašský dům nebo budova jezuitské koleje (dnes hotel Růže) a jiné památky. Výstavnost náměstí souvisí s růstem významu českokrumlovského měšťanstva. V době posledních Rožmberků pulsovalo město Český Krumlov bohatým obchodním a společenským životem. Do města se vstupovalo devíti branami, z nichž dnes stojí pouze Budějovická brána vystavěná na náklady Petra Voka z Rožmberka na konci 16. století (Hajná, 2010).

Další zajímavou městskou částí je Latrán, kdysi hospodářské zázemí zámku, který si z velké části zachoval svůj středověký romantický charakter. S Vnitřním Městem je dnes spojen třemi mosty, z nichž nejzajímavější je dřevěný Lazebnický most. Na Latránu najdeme řadu dochovaných historických domů, zrušený kostel svatého Jošta, kde je dnes muzeum, pivovar Eggenberg a hlavně revitalizované kláštery minoritů a klarisek, při nichž se rozkládala původní zámecká zahrada. Kláštery dnes představují jak expozici o životě v kláštorech, tak muzeum stavebnictví a najdeme v nich i různé řemeslné dílny, které lákají návštěvníky města. Historické domy lze najít i v městské části Plešivec. Nejreprezentativnější celkový pohled na město poskytuje vyhlídka z Křížové hory, kde byla postavena v roce 1710 osmiboká poutní kaple Panny Marie Bolestné a sv. Kříže (Hudičák a kol., 2018).

Vysoká návštěvnost města Český Krumlov souvisí i s tím, že součástí zámku je i významná přírodní a historická památka, kterou je zámecká zahrada. Ke stinným stránkám cestovního ruchu ve městě patří ale to, že centrum města se stále více vyliďňuje a bývalé obytné domy slouží jako hotely, penziony, restaurace a obchody zaměřené na turisty. Mízi obchody s potravinami, které se stěhují na okraj města, kam se však dá dojet hlavně auty, která zahušťují dopravu ve městě i v jeho okolí. Mnoho turistů také znamená zvýšený hluk a nepořádek ve městě.

4 Historický vývoj Českokrumlovské zámecké zahrady od jejího založení do současnosti

Zámeckou zahradu založil v 70. letech 17. století Jan Kristián I. z Eggenbergu se svou manželkou Marií Ernestinou. Eggenbergové se stali vlastníky českokrumlovského panství darem císaře Ferdinanda II. Habsburského. Za posledního knížete Jana Kristiána I. byla v letech 1682-1687 zahájena částečná barokní přestavba zámku, jehož součástí se stala již zmíněná Nová zámecká zahrada (Otruba, 2007). Eggenbergský dvůr zpočátku využíval starou dolní zahradu na Novém Městě. Zde také nechala Marie Ernestina ze Schwarzenberku, manželka Jana Kristiána I., postavit grottu. Původní projekt tzv. Nové zahrady se nedochoval. Autorem návrhu byl zřejmě stavitel zahrady Giacomo Antonio de Maggi. Záměr založení nové zahrady nad krumlovským zámkem byl ovlivněn především italskými barokními zahradami, které poznal Jan Kristián I. z Eggenbergu během své kavalírské cesty. Jednalo se o barokní zahradu založenou podle požadavků zahradní architektury té doby, ale českokrumlovská zahrada již při svém založení poněkud zaostávala za zahradami velkých kulturních center Evropy, například Francie (Olšan, 2010).

Barokní jádro je dodnes nejcennější částí zahrady. Krumlovská barokní zahrada se vyznačovala řadou znaků, které nalézáme v zahradách německého baroka. Představuje jednak starší odkaz renesančních zahrad, jednak tvůrčí míšení elementů barokních zahrad italských a francouzských. V kompozici zahrady je silněji akcentována role příčné osy a zdůrazněna je role středu zahrady. Její přísně vázaná struktura pronikla hluboko do volné příměstské krajiny a její založení bylo nejvýznamnějším zásahem do urbanistické skladby města v celém barokním období jeho vývoje (Olšan, 2010). Zahrada byla pravidelně řešená, vyvážená, proporční a prostorově a architektonicky sjednocená s domem, kterému byla v kompozici podřízena (Pavlátová, Ehrlich, 2004).

Zahrada má obdélníkový půdorys a rozměry přibližně 150 x 750 metrů. Její celková plocha je přibližně 10,9 ha. Hloubková osa zahrady vede ve směru severovýchod-jihozápad. Přesto, že je zahrada od krajiny oddělena ohradní zdí, zároveň je s okolní přírodou propojena okny ve zdi, která umožňují výhledy do krajiny. Vyhlídková okna prolomená v ohradní zdi nabízí obrazy krajiny určené k potěše a prohlížení (Olšan, 2010). Zahrada překonává značný výškový rozdíl od 492 m n. m. do 552 m n. m. Terén stoupá do této výšky dvěma terasami a zadní zeď zahrady přechází do volné krajiny. Zahrada se skládá z terasy Letní jízďárny, terasy Dolního parteru a Horní zahrady. Terén je členěn symetrickými čtvercovými poli na partery s broderiemi, boskety, bazény a vodními kaskádami (Otruba, 2007). Byla přístupna z Renesančního domu (součásti zámku) pomocí spojovací chodby. V současné době se do zahrady může vstoupit 5 vstupy určenými veřejnosti. Protože u českokrumlovského zámku nebylo možné, aby kompoziční osa zahrady končila ve středu fasády zámku, jak to požadovaly zásady tehdejšího zahradního umění, nahradily jí vložené vodní motivy na začátku a konci, tj. osmiboká fontána uprostřed dolní části zahrady a čtvercový rybník na konci s ostrůvkem a vodotryskem v jeho středu. Barokním prvkem je použití habrových špalírů podél bočních cest. Jako první byly postaveny ohradní zdi a zřízen zámecký rybník čtvercového půdorysu. Protože původní plán stavby zahrady se nedochoval, nejstarším pramenem je až plán tzv. Nové zahrady, který pochází z roku 1702. Hlavní kompoziční osa zahrady procházela jejím středem a rozdělovala ji na dvě symetrické části. Ty byly děleny příčnými cestami do polí 60 x 60 metrů řazenými za sebou, což je ještě pozůstatek renesance (Město Český Krumlov, 2023).

Kromě vysokých habrových špalírů podle bočních cest jsou dalšími barokními prvky broderiové partery (broderie – název pro ornamentální výzdobu s geometrickými pravidelnými vzory, obvykle jde o kombinaci výsadby dokonale střiženého zimostřázu a barevných štěrků),

vyhlídková okna zahradní zdi a zvýraznění vazby příčných os na volnou krajinu (Město Český Krumlov, 2023).

Plán z roku 1702 dokládá existenci zvláštní části zahrady, tzv. královské, která byla přístupná pouze z prostoru vlastní zámecké zahrady. V letech 1690–1692 vznikl pavilón na zvýšené terase při severozápadní zdi zahrady a v roce 1708 je poprvé pro tento pavilón použitý název Bellarie. Letohrádek byl přestavěn v letech 1755–1757 za vlády rodu Schwarzenberků, kteří zámek získali v roce 1719 jako dědictví. Autorem přestavby letohrádku je zřejmě architekt Andreas Altomonte. Za vlády Josefa Adama ze Schwarzenberku došlo k největším úpravám zámecké zahrady, včetně letohrádku Bellarie, a to ve stylu vídeňského rokoka. Bylo přistavěno 2. patro s otevřenou galerií. Průčelí bylo sjednoceno prostými širokými pilastry a byl upřednostněn rokokový dekor nad monumentalitou a vážností klasické stavby. Docílil se tak charakteristický rokokový výraz lehkosti a hravosti (Olšan, 2010). Autorem výmalby nadzemních pater byl malíř František Jakub Prokyš. V podzemí letohrádku se nachází umělá jeskyně typická pro barokní zahrady. Dolní terasa je přístupná dvěma zalomenými kočárovými rampami. V následujících letech se měnila pouze barevnost fasády letohrádku a zahradní úpravy v jeho okolí. Ve 2. polovině 20. století zde byly vyhloubeny podzemní prostory Jihočeského divadla, které sloužily jako šatny a technické zázemí (Michálková, 2017).

Za Josefa Adama ze Schwarzenberku byla také postavena Zimní jízdárna a opraven zámecký rybník. Také Letní jízdárna získala rokokovou úpravu a na její terase byla postavena krytá kuželna, která dnes již neexistuje. Letní jízdárna je obdélníkový prostor lemovaný kulisami vzrostlých lip, který byl využíván jako cvičiště k jízdě na koni. Terasa dolního parteru je zhruba čtvercová plocha s náznakovou rokokovou úpravou. Schwarzenberským dílem je také přestavba dřevěného mostu na kamenný most Na Plášti (Michálková, 2017).

Nejvýznamnější stavbou v zahradě byla Kaskádová fontána ležící na svahu, který sjednocuje dolní a horní zahradu. V první a druhé fázi vznikala fontána o čtyřech úrovních s bohatou sochařskou výzdobou, která je dílem Matyáše Griesslera a Jana Antonína Zinnera. V roce 1762 byla postavena nová balustráda a schodiště po obou stranách kaskády. Na balustrádě bylo umístěno 20 dekorativních váz, sousoší u cesty z horní do dolní části zahrady představovala roční období. V blízkosti ohradních zdí se nacházely dvě kočárové rampy a schodiště z dolního do horního parteru bylo původně jednoduché. Zámecká fontána patří mezi nejhodnotnější objekty zahradní architektury v České republice. Dále bylo postaveno bludiště, zrušené roku 1843, a tzv. Hudební pavilón (Michálková, 2017).

I v 18. století se dala v zahradě vysledovat její raně barokní podoba. Dolní zahrada byla rozdělena do čtyř čtverců s vodotrysky ve středu, cesty se diagonálně protínaly. Dominantou stavby byl osmiboký bazén uprostřed. Horní zahrada zahrnovala čtvercový rybník s vodotryskem na ostrůvku. Dva čtvercové plné boskety, bosket s pstruhovým rybníčkem, bosket členěný diagonálními a pravoúhlými cestami a boskety s květinovými záhony. Před letohrádkem Bellarie se nacházel broderiový parter. Po jeho bocích se rozkládaly dva lesíky (Město Český Krumlov, 2023).

Nejvýznamnějším počinem krajiny tvorby 50. let 18. století se stala transformace areálu Kvítkova dvora, který se nacházel nedaleko zámecké zahrady. Situace panského dvora byla po roce 1750 upravena zřízením cesty s alejí, která dvůr spojovala se zámeckou zahradou, dále vybudováním symetrické dvojice altánů a zřízením ohrazené štěpnice. Po dokončení rokokové úpravy byl upravený areál nově nazýván Favoritní dvůr. Úmrtím Josefa Adama ze Schwarzenberku v roce 1782 se uzavřelo barokní období vývoje zahrady, která se stala známou v celé Evropě (Olšan, 2010).

V 19. století barokně rokokový charakter zámecké zahrady doznal nových změn. Bylo to dáno jednak přeměnami zámeckých zahrad na zámecké parky, jednak tím, že krumlovská větev Schwarzenberků si zvolila za své hlavní sídlo zámek v Hluboké nad Vltavou a udržování funkční zahrady v Českém Krumlově pro ně bylo finančně velmi náročné. Barokní úpravy českokrumlovské zámecké zahrady byly postupně zjednodušovány. V roce 1818 byly vysázeny na některých geometrických plochách lesíky a na travnaté ploše před Bellarií vznikly květinové záhony představující schwarzenberské knížecí znaky. Na uvolněných plochách, např. po zrušených bludištích, byly založeny volně utvářené výsadby domácích i exotických dřevin. Starší barokně utvářené stromořadí, porosty a boskety přetrvávaly zhruba na polovině území zahrady. Díky těmto úpravám se zahrada postupně měnila v zahradu romantickou, místy až lesního charakteru. Existence barokní složky zahradní kompozice ale nebyla přerušena. V 19. století byla zahrada označována jako knížecí parková, květinová a okrasná (Olšan, 2010).

Dokud byl zámek v rukou Schwarzenberků, pravidelná a intenzivní údržba zahrady trvala. Během 2. světové války zabavila zámek Německá říše. Po válce se nakrátko vrátil zpět do vlastnictví rodu Schwarzenberků, ale už v roce 1947 se stal majetkem Československého státu. V této době se stav údržby zámecké zahrady výrazně zhoršil, především pro nedostatek pracovních sil. V roce 1962 bylo přikročeno k obnově zahrady podle plánu z roku 1779. V té době již stálo před letohrádkem Bellarie otáčivé hlediště, které je před letohrádkem umístěno od

roku 1958. V letech 1989-1993 bylo hlediště rekonstruováno a nyní pojme 658 diváků. Mělo dojít k jeho přesunu do zadní části zahrady mimo její hlavní osu, ale to se kvůli odporu provozovatele nepodařilo. O přemístění otáčivého hlediště se stále jedná, ale zatím bezvysledně (Město Český Krumlov, 2023).

V současné době zůstávají zachovány některé raně barokní prvky v architektuře zahrady, ale celkové řešení se poněkud odchýlilo od původních záměrů stavitele. Nejstarší dřeviny v parku pocházejí z roku 1789. Přední partie prošly renovací podle původních dispozic, zadní partie, které se nacházejí před rybníkem, který představuje konec zahrady, mají lesní charakter. V polovině 20. století rostlo v parku asi 34 jehličnanů a 99 listnatých stromů (Hieke, 1984). Jednalo se o několik druhů borovic – borovice Jeffreyova, borovice limba, borovice vejmutovka, dále douglaska tisolistá, jedle kavkazská, jedle řecká, modřín opadavý, dub letní, dub uherský, jasan ztepilý, javor klen, javor stříbrný, jeřáb ptačí, lípa stříbrná a další druhy stromů (Pavlátová, Ehrlich, 2004). Nejméně hodnotné jsou stromy, které byly vysázeny až v průběhu 20. století.

Českokrumlovská zámecká zahrada je památkou národního kulturně historického významu. Vysoký hortikulturální význam má soubor rostlin pěstovaných v parku. V zahradě se nacházejí typologicky ojedinělé objekty – letohrádek Bellaria, Hudební pavilon a kaskádová fontána. Historická hodnota zahrady je přiznána v kontextu s životy významných osobností – Jana Kristiána I. z Eggenbergu, Marie Ernestiny ze Schwarzenbergu, Josefa Adama ze Schwarzenbergu, Giovanni Antonia de Maggi a Andrey Altomonta (Olšan a kol., 2015).

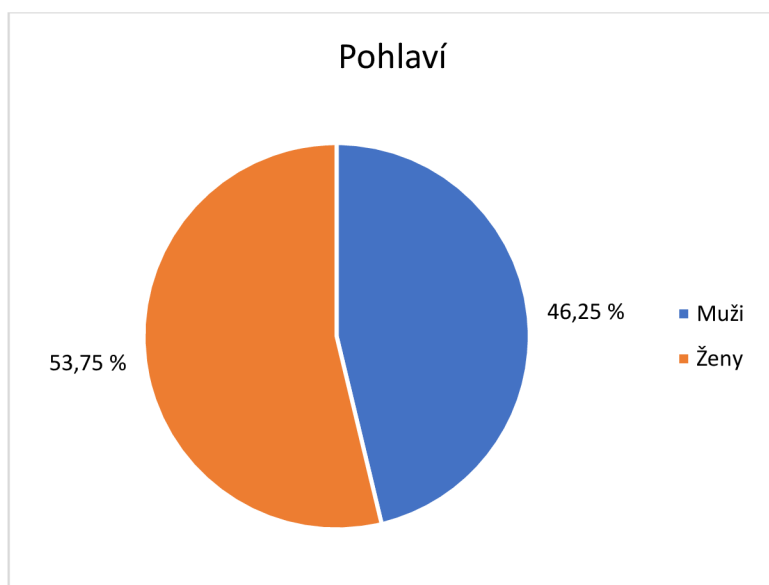
Dnes patří zámecká zahrada společně se zámekem k nejvíce navštěvovaným historickým objektům v České republice. Bohužel počet návštěvníků zahrady není možné zjistit, neboť vstup do areálu zahrady je bezplatný a žádný z pěti vstupů není opatřen monitorovacími zařízeními, která by zaznamenávala počty návštěvníků. Vyhodnocení dotazníku v další části práce ukáže, které objekty zámecké zahrady jsou pro návštěvníky nejpřitažlivější.

5 Dotazníkové šetření a jeho vyhodnocení

5.1 Seznámení s obsahem dotazníku a strukturou účastníků, zpracování a vyhodnocení získaných údajů

Pro bakalářskou práci byla použita metoda dotazníkového šetření, ve kterém byly pokládány výhradně uzavřené otázky, kde si respondent vybíral z předem určených možností. Pro vyhodnocení byly vybrány pouze řádně vyplněné dotazníky. Celkem se jednalo o 160 správně vyplněných dotazníků, které byly pro vyhodnocení použity. Odpovědi byly získány přímým dotazováním jak v terénu, tak na internetu. 2/3 odpovědi byly získány přímým dotazováním na různých místech historického centra Českého Krumlova – především v areálu zámku včetně zámecké zahrady a na náměstí města. Zbylá 1/3 odpovědi byla získána internetovým šetřením. Údaje v % byly zaokrouhleny na dvě desetinná čísla. Z dotazníků byly získány níže uvedené údaje:

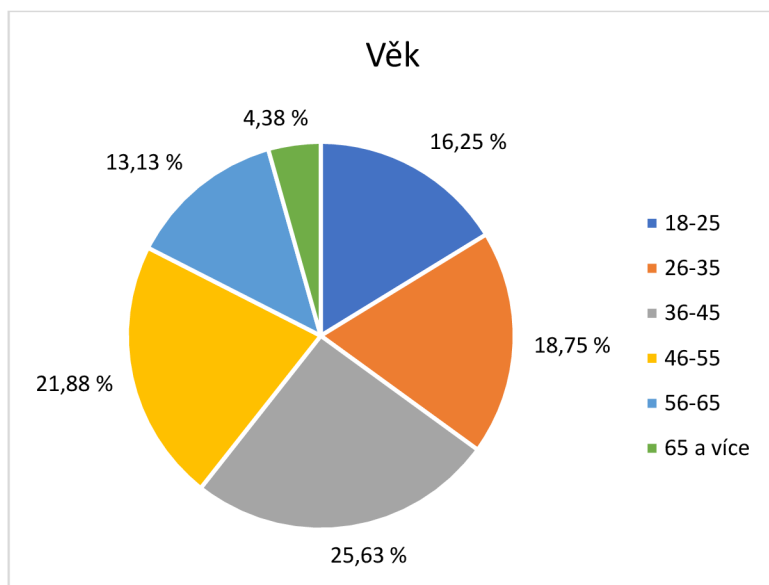
Graf č. 2: procentuální vyhodnocení otázky rozložení respondentů dle pohlaví

Otázku č. 1 zodpovědělo 54 % žen a 46 % mužů.

Na dotazník ochotněji odpovídaly ženy, muži nechtěli být v některých případech dotazníkem zatěžováni.

Graf č. 3: procentuální vyhodnocení složení respondentů podle věku

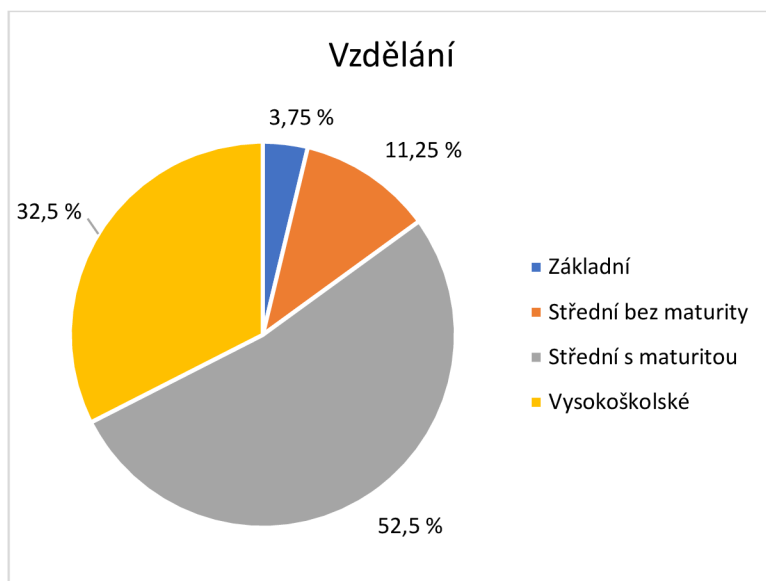

Odpovědi na otázku č. 2 v % vyjadřují, že nejvíce respondentů patří do věkové skupiny 36-45 let, jen o málo méně respondentů patří do skupiny 46-55 let. Jak je zřejmé z grafu, jsou zastoupeny všechny věkové skupiny.

Domnívám se, že respondentů ve věkové skupině 36-45 let je nejvíce, neboť se jedná o respondenty v produktivním věku, kteří jsou zvyklí trávit dovolenou v atraktivních lokalitách a kteří jsou zpravidla dobře finančně situováni. Totéž platí pro skupinu respondentů ve věku 46-55 let.

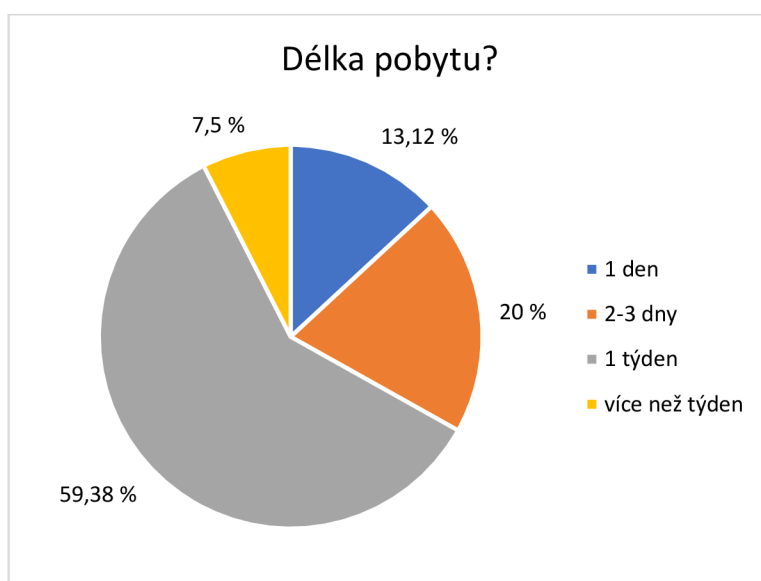
Skupina 65 a více let zaujímá pouze 4,38 %. Důvodem může být i to, že je tato věková skupina často omezována například zdravotními problémy nebo finanční situací.

Graf č. 4: procentuální vyhodnocení složení respondentů podle dosaženého vzdělání

Z otázky č. 3 vyplývá, že nejvíce návštěvníků je zastoupeno v kategorii středního vzdělání s maturitou (52,5 %). Tato kategorie je mezi respondenty zákonitě nejvíce zastoupená, neboť v populaci České republiky je nejvíce občanů s dosaženým středoškolským vzděláním. Domnívám se, že právě tato skupina dotazovaných vyhledává spíše tuzemské lokality. Druhou nejvíce zastoupenou skupinou respondentů (32,5 %) jsou vysokoškolsky vzdělaní lidé, tedy ti, kteří zřejmě mají v oblibě trávit volný čas návštěvou historických a kulturních památek a přírodních atraktivit.

Graf č. 5: procentuální vyhodnocení délky pobytu respondentů v Českém Krumlově

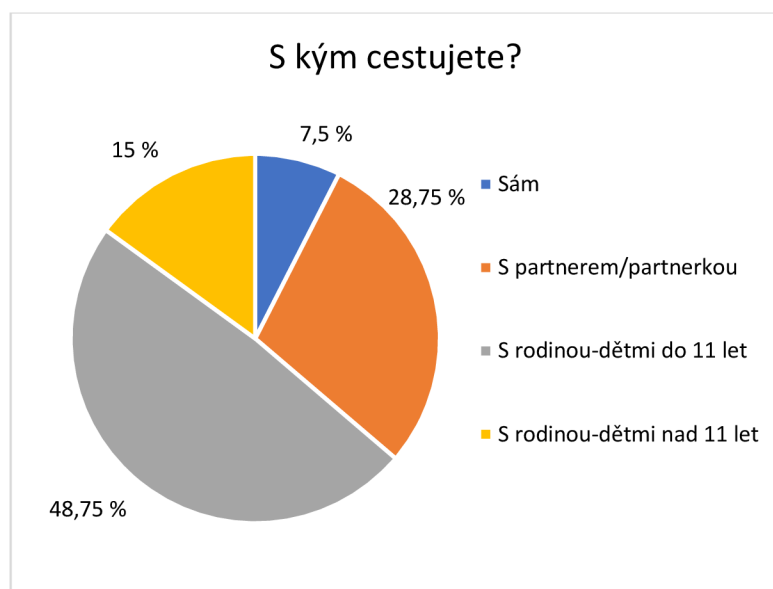

Co se týče délky pobytu, většina turistů uvedla jeden týden. V tomto případě se jedná o obvyklou dobu rekreačního pobytu, kdy zpravidla sobota odpoledne je dnem nástupu a v sobotu ráno následujícího týdne pobyt končí.

Ve skupině respondentů, kteří uvedli délku pobytu 2–3 dny se zřejmě bude jednat o víkendy nebo prodloužené víkendové pobyty.

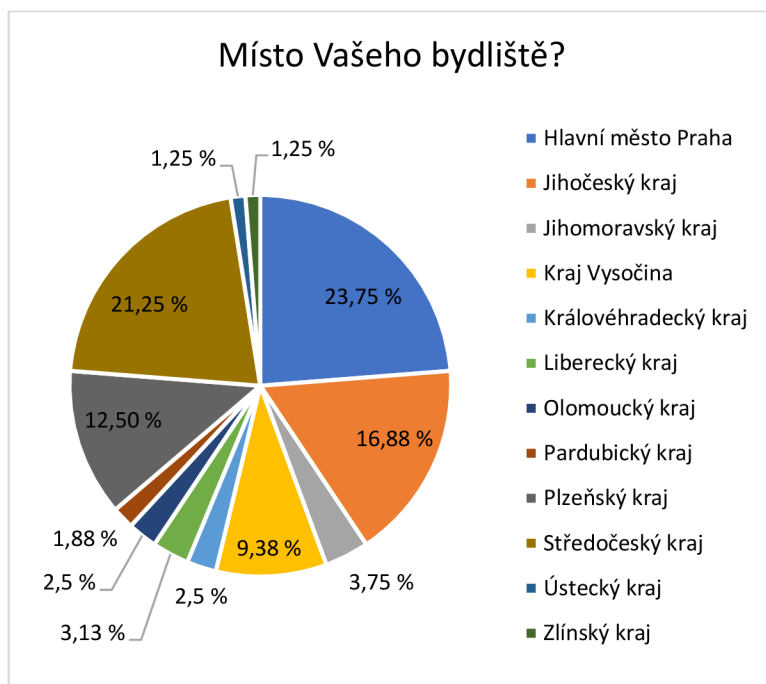
Jeden den zde tráví především výletníci, kteří chtějí během dne navštívit různé kulturní a historické památky, navštívit divadelní představení na otáčivém hledišti nebo například sjet část řeky Vltavy.

Graf č. 6: procentuální vyhodnocení zastoupení dotazovaných podle toho, s kým cestují

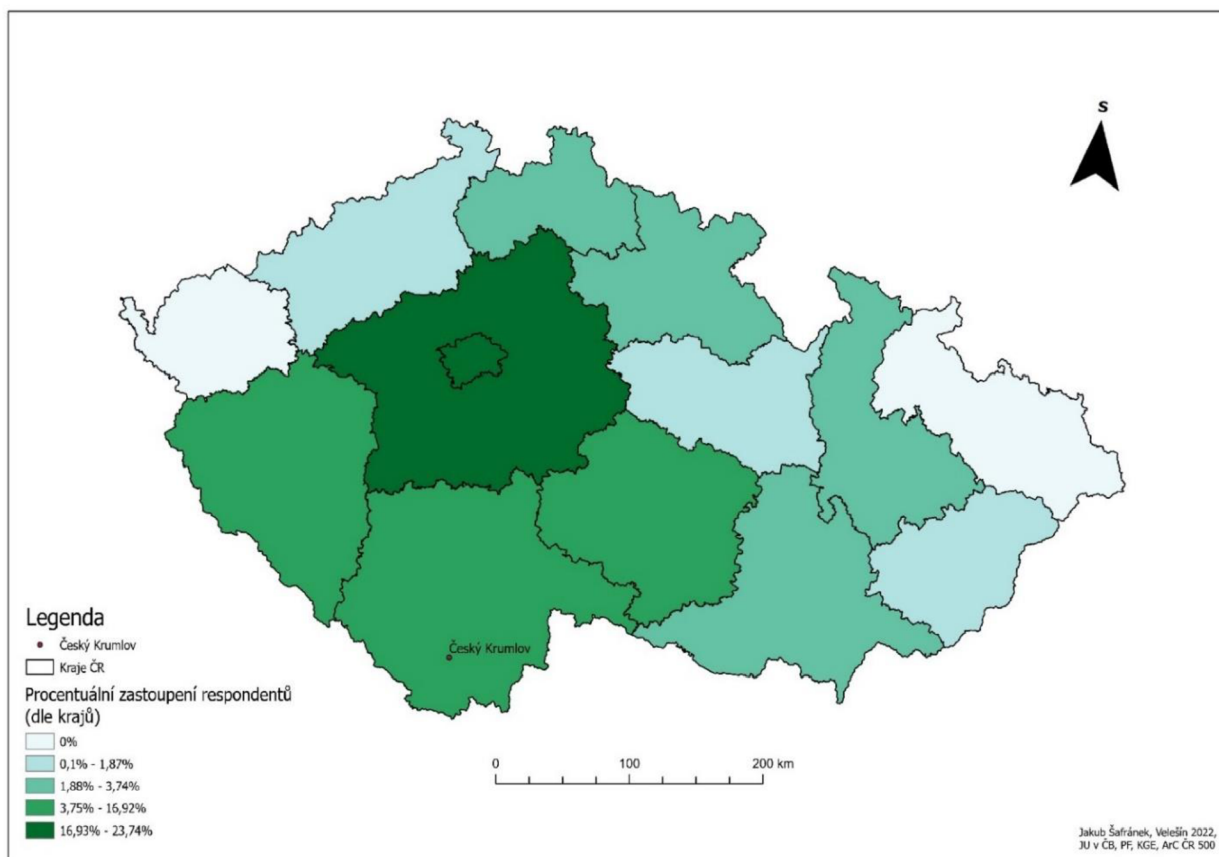
Z odpovědí respondentů vyplývá, že většina z nich (48,75 %) cestuje s dětmi do 11 let. Domnívám se, že to jsou právě dotazovaní ve věkových skupinách 26-35, 36-45 a případně i 46-55 let, kteří byli mezi respondenty zastoupení nejvíce. Tito respondenti cestují s dětmi zejména v době letních prázdnin. Respondenti cestující s dětmi do 11 let jsou nejvíce zastoupení mimo jiné i proto, že sběr dat pro dotazníkové šetření byl realizován především v době letních prázdnin, kdy rodiny s dětmi cestují nejvíce.

Graf č. 7: procentuální vyhodnocení počtu dotazovaných podle místa bydliště

Z otázky č. 6 vyplývá, že nejvíce návštěvníků Českého Krumlova je z Prahy (23,75 %) a Středočeského kraje (21,25 %). Následují návštěvníci z krajů Jihočeského (16,88 %), Plzeňského (12,5 %) a z kraje Vysočina (9,38 %). Mezi respondenty nebyli zastoupeni turisté z Moravskoslezského a Karlovarského kraje, což může být dáno jednak větší dojezdovou vzdáleností od Českého Krumlova, jednak náhodným výběrem dotazovaných respondentů. Obecně se dá říci, že návštěvu Českého Krumlova častěji volili návštěvníci z krajů sousedících s Jihočeským.

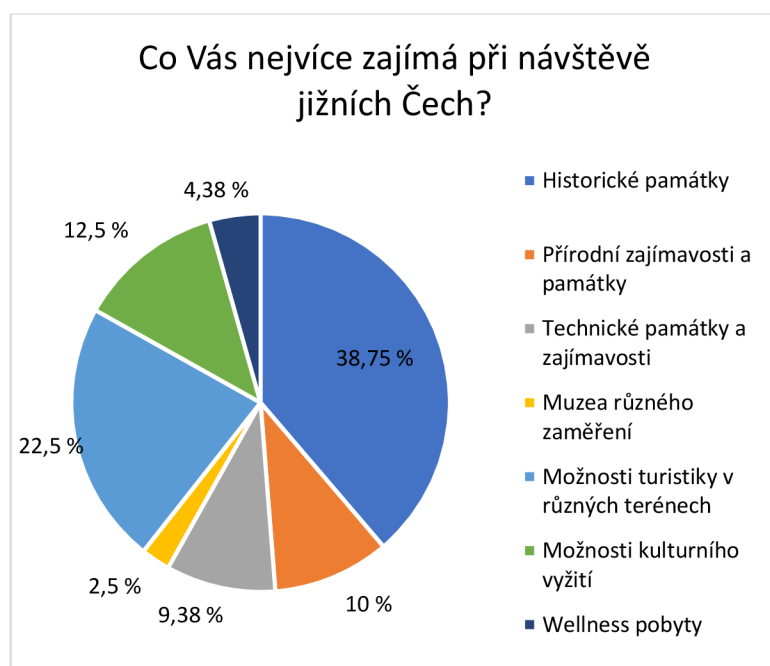
V případě Jihočeského kraje může jít zejména o výletníky, kteří navštěvují město Český Krumlov opakovaně na kratší dobu.

Mapa č. 2: Procentuální zastoupení respondentů dle místa bydliště (podle kraje)

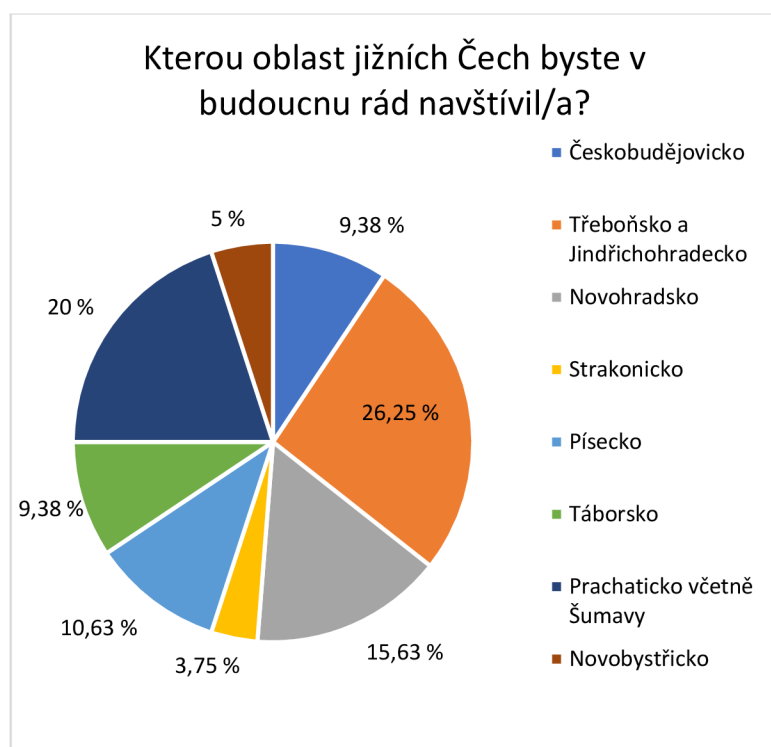
Zdroj dat: výsledná data z dotazníkového šetření

Graf č. 8: procentuální vyhodnocení zájmu návštěvníků jižních Čech o možnosti nabízené dotazníkem

Podle odpovědí dotazovaných zajímají nejvíce turistů (38,75 %) v jižních Čechách historické památky, což je zřejmě dáno i tím, že jsou jižní Čechy na tyto památky mimořádně bohaté. Dále to jsou turisté vyhledávající různé druhy turistiky, ať už například v oblasti Šumavy, Lipenska, Třeboňské pánve nebo Novobystřicka a dalších jihočeských lokalit. Nejméně respondentů (2,5 %) zajímají návštěvy muzeí.

Graf č. 9: procentuální vyhodnocení zájmu návštěvníků o jednotlivé turistické lokality jižních Čech

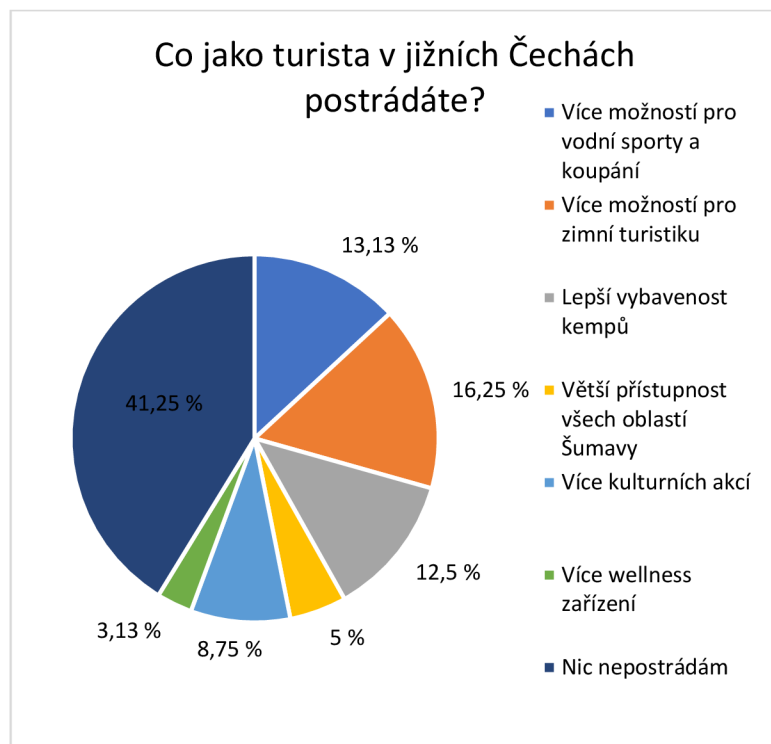

26,25 % dotazovaných odpovědělo, že by v budoucnu rádi navštívili Třeboňsko a Jindřichohradecko, 20 % Prachaticko včetně Šumavy.

Poměrně málo respondentů odpovědělo, že by navštívilo Českobudějovicko. Domnívám se, že mnoho respondentů z České republiky navštíví Českobudějovicko v rámci pobytu v Českém Krumlově.

Nejméně dotazovaných, pouhých 3,75 %, by rádo navštívilo Strakonicko. Jedním z důvodů může být nedostatečná popularita Strakonicka a méně historických památek než v jiných oblastech jižních Čech.

Graf č. 10: procentuální vyhodnocení zájmu turistů o další chybějící možnosti a aktivity při pobytu v jižních Čechách

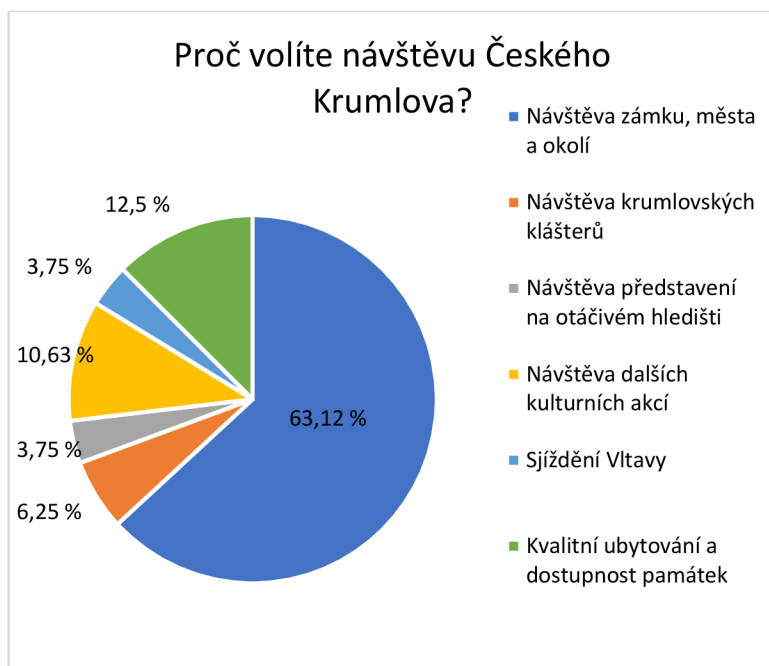

Z odpovědí vyplývá, že nejvíce návštěvníků (41,25 %) je s pobytem v jižních Čechách spokojeno. Důvodem jejich spokojenosti bude zřejmě velké množství atraktivit, které mohou v kraji navštívit, a zároveň široká nabídka různých druhů ubytovacích kapacit (hotely, penzióny, kempy).

Překvapivé jsou odpovědi, ve kterých se respondenti dožadují větší přístupnosti všech oblastí Šumavy, to znamená i míst, kam není vstup povolen. Jedná se pouze o 5 % dotazovaných, z čehož je zřejmé, že pro ostatní turisty volící tuto aktivitu jsou dosavadní možnosti přístupu do zajímavých míst Šumavy dostatečné.

Nejméně respondentů (3,13 %) postrádá více wellness zařízení. To může být dáno jednak tím, že je nabídka těchto druhů zařízení v jižních Čechách dostatečná nebo také tím, že návštěvníci jižních Čech preferují více jiné způsoby trávení volného času.

Graf č. 11: procentuální vyhodnocení otázky na důvody návštěvy Českého Krumlova

Na otázku č. 10, která se týkala výběru Českého Krumlova jako turistického cíle, odpovědělo 63,12 % návštěvníků, že jejich důvodem byla návštěva zámku, města a jeho okolí. Důvodem takto vysoké návštěvnosti je pravděpodobně skutečnost, že je město Český Krumlov společně s hradem a zámkem zapsáno na Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO.

Pro 12,5 % turistů byla důležitá kvalita ubytování a dostupnost památek, což jsou pro většinu návštěvníků rozhodující ukazatele vedoucí k návštěvnosti konkrétní lokality.

Nejméně respondentů (3,75 %) odpovědělo, že důvodem pro návštěvu Českého Krumlova je sjíždění řeky Vltavy. Stejný počet respondentů uvedl jako důvod návštěvy představení na otáčivém hledišti. Důvodem takto nízkého počtu odpovědí může být skutečnost, že byla data sbírána v lokalitě historického centra města, kde se návštěvníci vyhledávající obě výše uvedené aktivity nevyskytují.

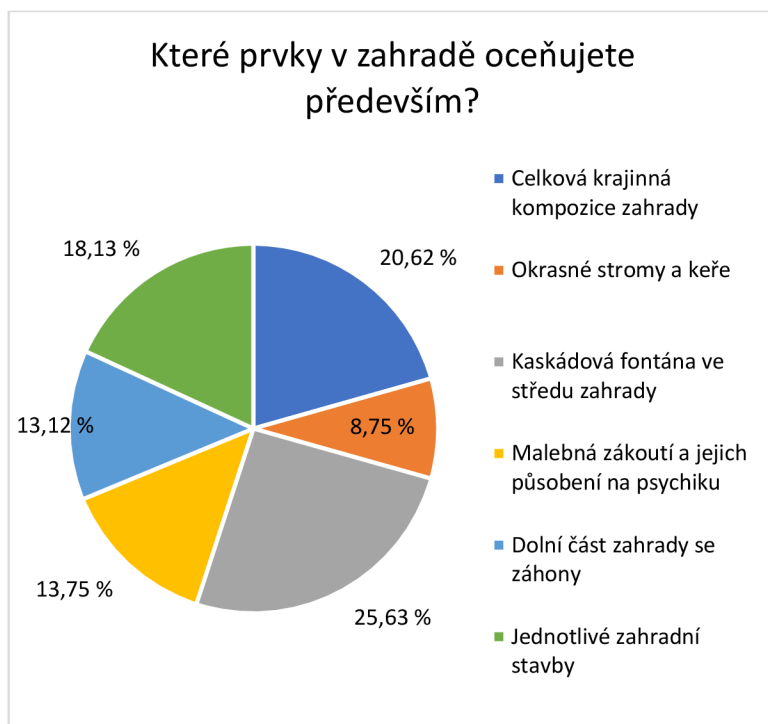
Graf č. 12: procentuální vyhodnocení důvodů pro návštěvu zámecké zahrady

Pro 39,38 % dotazovaných byla důvodem k návštěvě zahrady skutečnost, že zahrada bezprostředně navazuje na prohlídku zámku. Druhý nejvíce zastoupený důvod pro návštěvu zámecké zahrady (17,5 %) je zřejmě skutečnost, že vstup do zahrady je volný a je ji tudíž možno navštívit opakovaně. Také odpočinek v klidu a zeleni zahrady vidí řada návštěvníků (15,63 %) jako značný přínos.

Jen 6,87 % respondentů uvedlo, že nemají k návštěvě zámecké zahrady důvod.

Graf č. 13: procentuální vyhodnocení zájmu o zámeckou zahradu

Co se týče zámecké zahrady, tak nejvíce návštěvníků (25,63 %) oceňuje Kaskádovou fontánu, 20,62 % dotazovaných zaujala celková krajinná kompozice zahrady. Kaskádová fontána je patrně nejzajímavější architektonický prvek českokrumlovské zámecké zahrady nacházející se v samotném středu zahrady, tudíž je přirozeně největším lákadlem. Odpovědi na ostatní otázky jsou poměrně vyrovnané, nejméně dotazovaní oceňují okrasné stromy a keře, neboť tyto prvky oceňuje především odborná veřejnost.

5.2 Potvrzení nebo vyvrácení hypotéz na základě odpovědí respondentů

Bakalářská práce měla za úkol ověřit na základě dotazníkového šetření mezi návštěvníky Českého Krumlova hypotézy, které byly uvedeny na počátku práce a které vycházejí především z prací badatelů v oblasti cestovního ruchu.

První hypotéza hovoří o tom, že turistický ruch v jižních Čechách není rozvinut rovnoměrně a město Český Krumlov, které je středem jedné z významných turistických oblastí jižních Čech, patří mezi nejnavštěvovanější místa tohoto kraje.

Z dotazníkového šetření vyplývají údaje, které tuto hypotézu potvrzují. Mezi nejznámější a nejnavštěvovanější cíle jižních Čech skutečně patří Český Krumlov. Žádné jiné místo si

nevybralo jako cíl své návštěvy tolik respondentů. Dále měli dotázaní turisté největší zájem o oblast Třeboňska a Jindřichohradecka, nejmenší o Novobystřicko a Strakonicko, kde buď není pro návštěvníky tolik atraktivit, jako je jinde, nebo nejsou tak známé. To je však v určitém rozporu s první částí hypotézy. Jiří Navrátil, na jehož předpokladech je hypotéza postavena, vidí možnosti dalšího rozvoje turistiky na Novohradsku, Novobystřicku a části Pelhřimovska. Překvapivý je menší zájem o návštěvu Českobudějovicka. Dá se to vysvětlit i tím, že tuto oblast navštíví turisté při pobytu v Českém Krumlově a v posledních dvou letech chybí zahraniční klientela, která město v minulosti vyhledávala a jejíž počty se pronikavě zmenšily.

Turistický ruch má v jižních Čechách mnoho možností dalšího rozvoje. Dotázaní turisté požadují např. více možností pro zimní turistiky a vodní sporty, více kulturních akcí, na které se ale jednotlivé obce čím dál více zaměřují, a historické a přírodní památky.

Na základě odpovědí respondentů jsou zpracovány připomínky ke druhé hypotéze, ve které je uvedeno, že nejvíce návštěvníků jižních Čech, a především Českého Krumlova tvoří především tradiční turisté zajímající se zejména o historické památky a mladé rodiny s malými dětmi. Pro tento segment turistů hraje důležitou roli snadná dostupnost památek a kvalitní ubytování. Méně bude sportovně založených lidí, pro něž je Český Krumlov jednou ze zastávek při aktivním trávení volného času. Mezi turisty najdeme návštěvníky všech věkových kategorií.

Podle odpovědí respondentů na předložené otázky tvořila většinu z nich skupina lidí ve věku 36-45 let těsně následovaná skupinou ve věku 46-55 let. Třetí, menší skupinu respondentů tvořili lidé mezi 18-25 lety. Mezi dotazovanými však byly zastoupeny všechny věkové skupiny. Naprostá většina turistů cestovala s dětmi do 11 let a dále s partnerem nebo partnerkou. Pro skupinu, která zde tráví jen jednu noc, je Český Krumlov zřejmě zastávkou například při sjíždění řeky Vltavy nebo jiných sportovních aktivitách.

Nepotvrdil se předpoklad, že město navštěvují především turisté nad 46 let. Nejvíce zastoupenou skupinou byli lidé mezi 36-45 lety, mezi nimiž je i většina lidí s dětmi do 11 let. Hypotéza se plně nepotvrdila v části, která definovala věk návštěvníků Českého Krumlova. Ostatní odpovědi respondentů odpovídají předpokladům druhé hypotézy. Najdeme zde skutečně velkou skupinu návštěvníků, kterou zajímají především historické a přírodní památky, mezi nimiž jsou ve velké míře zastoupeny rodiny s malými dětmi.

Třetí hypotéza předpokládá, že turisté přijíždějící do České Krumlova budou znát především Českokrumlovský zámek jako jednu z jednu nejvýznamnějších historických památek v České republice, a právě ten hodlají navštívit. Návštěvníky zahrad pak budou hlavně účastníci

prohlídky zámku, dále milovníci zahradní architektury a lidé vyhledávající odpočinek v zeleni zahrady.

Tato hypotéza se odpověďmi na otázky dotazníku potvrdila v celém rozsahu. Nejvíce dotazovaných zná a chce si prohlédnout nebo si již prohlédlo Státní hrad a zámek v Českém Krumlově. Dá se říci, že to je jejich hlavní prioritou. Dále by se mnoho z nich rádo seznámilo nebo se už seznámilo se zámeckou zahradou, městem a historickými a přírodními památkami v jeho okolí.

6 Závěr

Ačkoli se tato bakalářská práce zabývala především návštěvností Českého Krumlova a preferencemi jeho návštěvníků, je stručně zmíněna i situace v celém Jihočeském kraji, jednak z hlediska geografického, jednak z hlediska rozvoje turistiky v tomto kraji.

Geografické podmínky jižních Čech s návštěvností a dalšími možnostmi rozvoje cestovního ruchu úzce souvisejí. Terén jižních Čech a historické a přírodní památky lákají všechny skupiny turistů. Jižní Čechy již v současnosti patří k nejvíce navštěvovaným oblastem z hlediska cestovního ruchu v celé České republice a mají mnoho možností k rozvoji všech druhů turistiky, jak již bylo v této práci uvedeno.

Méně je věnován prostor ekonomické stránce turistiky, přestože má velký význam pro celou ekonomiku kraje. Nešlo však o primární cíl práce. Ekonomický význam cestovního ruchu úzce souvisí s oblastí ochrany životního prostředí, které je nutno věnovat stále větší pozornost, aby se předešlo možnému ničení přírodních památek některými neukázněnými turisty. Zároveň je však nutné rozvíjet cestovní ruch a zpřístupnit turistům atraktivitu, které tento kraj nabízí.

Důležitou součástí práce bylo dotazníkové šetření mezi návštěvníky Českého Krumlova, které se zaměřilo i na situaci v jižních Čechách. Respondenti uváděli, že by se mělo využít všech možností pro další rozvoj turistiky, ať už jsou to další možnosti letní a zimní rekreace, cykloturistiky a pěší turistiky, či vodních sportů. Také si přejí více kulturních akcí, výstav, či hudebních festivalů. Značná část turistů byla s možnostmi, které Jihočeský kraj nabízí, plně spokojená.

Práce končí stavem turistického ruchu v první polovině roku 2022. Ukázalo se, že nejúspěšnějším rokem v rozvoji cestovního ruchu byl rok 2019 před vypuknutím epidemie onemocnění Covid-19. V dalších letech došlo k pronikavému omezení turistiky, především návštěvníků ze zahraničí, ale i českých občanů. Od března 2020 byly po velkou část roku zavřeny historické památky i ubytovací zařízení, takže velká část turistů vyhledávala především přírodní památky ve svém okolí, jednalo se tedy především o výletníky. V letní sezóně 2021 a v první polovině roku 2022, kterou tato práce končí, nahradili návštěvníky ze zahraničí čeští návštěvníci. Malé množství zahraničních turistů nemělo vliv na návštěvnost historických památek v jižních Čechách. V roce 2022 se turistický ruch opět vzmáhá, ale zdaleka nedosahuje počtu turistů jako v letech před vypuknutím epidemie Covid-19. Toto onemocnění je v naší společnosti přítomno i v roce 2022, pronikavě rostou ceny vstupů do nejrůznějších objektů, ceny pohonných hmot,

ubytování a stravování. Průběh energetické krize není možno ani předvídat. Nelze predikovat, jak se s těmito faktory turistický ruch vyrovná a zda se vůbec vyrovná bez výrazné pomoci ze strany státu.

Celý Jihočeský kraj by se měl na případné dopady této situace na cestovní ruch dobře připravit. Co se týče Českého Krumlova, musí se město připravit i na případný trvalý pokles návštěvníků, na udržení zaměstnanosti v oblasti ubytování, gastronomie či prodeje suvenýrů, na udržení alespoň současného počtu návštěvníků a jejich preferencí. Podnikatelé v cestovním ruchu i obyvatelé města mohou mít před sebou velmi těžké období, protože toto město je na turistickém ruchu značně závislé.

Je nutno ale upozornit také na skutečnost, že se město Český Krumlov řadí mezi místa, která jsou nejvíce zasažena tzv. overturismem, což je jev, který je charakterizován extrémní návštěvností turistů, která způsobuje problémy, s nimiž se musí samospráva za nemalých finančních nákladů města vypořádávat. Overturismus s sebou přináší nadměrný hluk, přelidněnost a znečišťování míst, kterých se týká, případně i konflikty s místními obyvateli. V případě historického centra Českého Krumlova došla situace tak daleko, že se centrum města vylidňuje a tam, kde dříve bydleli lidé, najdeme téměř výhradně obchody s různými suvenýry.

Jak už jsme uvedli, zatím zůstává vrcholem turistického ruchu rok 2019. V porovnání se stejným obdobím tohoto roku je v roce 2022 návštěvnost jihočeských památek o 51 % nižší. Českokrumlovský zámek navštívilo nejvíce turistů 5. července 2022. Jednalo se o 2014 turistů, kteří si nejčastěji vybrali návštěvu zámecké věže nebo hlavní prohlídkové trasy. Byly to především rodiny s dětmi z celé České republiky. Přesto do této doby celková návštěvnost města nedosahovala návštěvnosti roku 2019.

Epidemie onemocnění Covid-19 měla za následek nastolení určité rovnováhy mezi zájmy turistů a obyvatel Českého Krumlova vzhledem k poklesu návštěvnosti. Ovšem jak je již v této práci uvedeno, město je na cestovním ruchu závislé a je tedy otázkou, či zájmy v budoucnu převáží. Otázkou je, zda jsou podnikatelé v cestovním ruchu a jejich zaměstnanci ochotni si případně najít i jiné pracovní příležitosti mimo obor cestovního ruchu nebo jestli se budou podnikatelé snažit podnikání udržet, a to i za cenu neúnosného zdražování poskytovaných služeb. Zdražování cen služeb a vstupného do památek však může případné návštěvníky Českého Krumlova i odradit.

7 Seznam použité literatury

Publikace:

- BALÁK, I. (2003): Národní parky a chráněné krajinné oblasti. 1. vydání. Olympia, Praha, 204 s.
- DOKOUPIL, Z. (1957): Historické zahrady v Čechách a na Moravě. 1. vydání. Nakladatelství československých výtvarných umělců, Praha, 67 s.
- DAVID, P., SOUKUP, V. (2013): Dějiny zámků v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Knižní klub, Praha, 424 s.
- ECLER, P. (2008): Ztráta funkce – zásadní hrozba pro historickou zahradu či park. In Sborník konference „Historické zahrady Kroměříž 2008“, 5.-6.
- EHRlich, M., KUČA, K., KUČOVÁ, V., PACÁKOVÁ, B., PAVLÁTOVÁ, M., SALAČOVÁ, A., ŠANTRŮČKOVÁ, M., VOREL, I., WEBER, M. (2020): Typologie historické kulturní krajiny české republiky. 1. vydání. Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích, nakladatelství Tomáš Halama, 168 s.
- GÚČIK, M. (2010): Cestovný ruch. Úvod do štúdia. 1. vydání. Slovak-Swiss Tourism, Banská Bystrica, 307 s.
- HAJNÁ, M. (2010): Rožmberkové – cestovní průvodce. Národní památkový ústav, Územní památková správa, České Budějovice, 302 s.
- HIEKE, K. (1984): České zámecké parky a jejich dřeviny. SZN – Státní zemědělské nakladatelství, Praha, 464 s.
- HOLEČEK, M. (2003): Zeměpis České republiky: učebnice pro střední školy. 2. vydání. Česká geografická společnost, Praha, 95 s.
- HUDIČÁK, P., MRÁZKOVÁ, Z. (2018): Krumlov, město pod věží. 1. vydání. Českokrumlovský rozvojový fond, 288 s.
- JUŘÍK, P. (2018): SCHWARZENBERGOVÉ. 1. vydání. Universum (ČR), 168 s.
- KUČERA, T., NAVRÁTIL, J., HAVLÍKOVÁ, G. (2013): Zámecké zahrady a parky: motivace k návštěvě a atraktivnost pro cestovní ruch. Acta Pruhoniciana-Výzkumný ústav SILVA TAROUCY pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i. 103, 5-15.
- KUPKA, J. (2010): Krajiny kulturní a historické: vliv hodnot kulturní a historické charakteristiky na krajinný ráz naší krajiny. 1. vydání. České vysoké učení v Praze, 179 s.
- KUČA, O. (1970): Vývoj zahrad, parků a krajinářských úprav. In Kavka B. [ed.], Krajinářské sadovnictví, SZN, Praha, s. 202–271.
- KUČOVÁ, V., DOSTÁLEK, J., EHRlich, M., KUČA, K., PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ, B. (2014): Metodika tvorby standardizovaného záznamu krajinné památkové zóny. 1. vydání. Národní památkový ústav, Praha, 136 s.
- LINDEROVÁ, I. (2015): Cestovní ruch: Základy a právní úprava. 1. vydání. Idea Servis, Praha, 244 s.
- LIPSKÝ, Z. (2000): Experience in assessment of landscape character. Ekológia/Ecology (Bratislava), sv. 19, č. 2, s. 188-198.

- MANUEL, P. M. (2003): Cultural perceptions of small urban wetlands: cases from the Halifax regional municipality, Nova Scotia, Canada. *Wetlands*, sv. 23, č. 4, s. 921–940.
- MAXA, O. (2021): Rozvinutost periferních, semiperiferních a střediskových sídel okresu Český Krumlov. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, katedra geografie, 62 s. + přílohy.
- MICHÁLKOVÁ, T. (2017): Historické parky a zámecké zahrady jižních Čech. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, katedra krajinného management, 63 s.
- NAVRÁTIL, J., LESJAK, M., PÍCHA, K., MARTINÁT, S., NAVRÁTILOVÁ, J., WHITE BARAVALLE GILLIAM, L. V., KNOTEK, J., KUČERA, T., ŠVEC, R., BALOUNOVÁ, Z., RAJCHARD, J. (2014): The importance of vulnerable areas with potential tourism development: a case study of the bohemian forest and south bohemia tourism regions. *Acta geographica Slovenica*, 54-1, s. 115-130.
- NAVRÁTIL, J., PÍCHA, K., MARTINÁT, S., KNOTEK, J., KUČERA, T., BALOUNOVÁ, Z., WHITE BARAVALLE GILLIAM, V. L., ŠVEC, R., RAJCHARD, J. (2013): The Model of Identification of the Tourism Development Areas: A Case Study of the Šumava Mts. and South Bohemia Tourist Regions (Czech Republic). *Moravian Geographical Reports*, sv. 21, č. 1, s. 25–40.
- OLŠAN, J. (2010): Zahrady v obrazu města a krajiny Českého Krumlova: Od středověkých počátků do roku 1918 In: Gaži, M., Pavelec, P.: *Český Krumlov: Od rezidenčního města k památce světového kulturního dědictví*. 1. vydání. Národní památkový ústav, České Budějovice, s. 231-290.
- OLŠAN, J., EHRLICH, M., KŘESADLOVÁ, L., PAVLÁTOVÁ, M., ŠNEJDL, D. (2015): *Metodika identifikace hodnot památek a zahradního umění*. Národní památkový ústav, Praha, 104 s.
- ORHOLZ, P. (2022): Sílí odpor proti další zástavbě u Lipna. *Právo*, ročník 32/23, s. 11.
- OTRUBA, I. (2007): 101 našich nejkrásnějších zahrad a parků. Beta-Dobrovský, Praha, 210 s.
- PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ, B., PETRŮ, J., RIEDL, D., SVOBODA, A. M. (1999): *Zahrady a parky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Libri, Praha, 521 s.
- PALATKOVÁ, M., ZICHOVÁ, J. (2011). *Ekonomika turismu*. 1. vydání. Grada Publishing, Praha, 208 s.
- PAVLÁTOVÁ, M., EHRLICH, M. (2004): *Zahrady a parky jižních Čech*. Nebe, Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, Praha, 416 s.
- RYGLOVÁ, K., BURIAN, M., VAJČNEROVÁ, I. (2011): *Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. 1. vydání, Grada Publishing, Praha, 216 s.
- ŠANTRŮČKOVÁ, M. (2012): Krajiny jižních Čech. *Geografické rozhledy*, 21(3), s. 30–32.
- ŠAUER, M., VYSTOUPIL, J., HOLEŠINSKÁ, A. (2015): *CESTOVNÍ RUCH – Učební text*. 1. vydání. Masarykova univerzita v Brně, Ekonomicko-správní fakulta, 479 s.
- ŠÍP, J. (1998): Rozvoj cestovního ruchu v Česku pro roce 1989. *Geografické rozhledy*, 66-86, s. 8-10.

VOREL, I., KUPKA, J. (2011): Krajinový ráz-identifikace a hodnocení. 1. vydání. České vysoké učení technické v Praze, stavební fakulta, 148 s.

Internetové zdroje:

ČSÚ (2007): Regionální rozdíly v demografickém, sociálním a ekonomickém vývoji Jihočeského kraje - 2000–2005 - Životní prostředí, infrastruktura, poloha, dostupnost. Český statistický úřad v Praze.

<https://www.czso.cz/csu/czso/regionalni-rozdily-v-demografickem-socialnim-a-ekonomickem-vyvoji-jihoceskeho-kraje-v-letech-2000-az-2005-n-5fe277ikqs>

ČSÚ (2019): Ubytovací zařízení a počet hostů podle obcí v roce 2018. Český statistický úřad v Praze.

<https://www.czso.cz/csu/xc/ubytovaci-zarizeni-a-pocet-hostu-podle-obci-v-roce-2018>

Město Český Krumlov (2019): Zápis města na Seznam světového dědictví UNESCO.

<https://www.ckrumlov.cz/cz/zapis-mesta-na-seznam-svetoveho-dedictvi-unesco/>

Jihočeský kraj (2020): ÚZEMNÍ STUDIE KRAJINY Jihočeského kraje.

<https://geoportal.krajjihocesky.gov.cz/portal/media/Soubory/%C3%BAzemn%C3%AD%20studie/%C3%9A%20krajiny/analytick%C3%A1%20%C4%8D%C3%A1st/A%C4%8C%C3%9ASK%20J%C4%8CK.pdf>

ČSÚ (2020): Charakteristika okresu Český Krumlov. Český statistický úřad v Českých Budějovicích.

<https://www.czso.cz/csu/xc/charakteristika-okresu-ck>

ČSÚ (2021a): Charakteristika Jihočeského kraje. Český statistický úřad v Českých Budějovicích.

<https://www.czso.cz/csu/xc/charakteristika-kraje>

ČSÚ (2021b): Metodika – Cestovní ruch. Český statistický úřad v Praze.

<https://www.czso.cz/csu/czso/metodika-casove-rady-cestovni-ruch>

ČSÚ (2021c): Charakteristika Jihočeského kraje. Český statistický úřad v Českých Budějovicích.

<https://www.czso.cz/csu/xc/charakteristika-kraje>

ČSÚ (2022a): Demografická ročenka měst - 2012–2021. Český statistický úřad v Praze.

<https://www.czso.cz/csu/czso/mesta-v-cr-pism-c-az-g-n5nt7au6jg>

ČSÚ (2022b): Počet obyvatel v obcích Jihočeského kraje se započtením výsledků SLDB 2021. Český statistický úřad v Českých Budějovicích.

https://www.czso.cz/documents/11256/17878992/obce_1_1_22_jhc.pdf/0e92fef9-5ab2-4960-9f1f-3bed30d8dbb9?version=1.3

JČK-OZZL (2022): Životní prostředí Jihočeského kraje – Informace o zemědělském půdním fondu v kraji.

<https://zp.kraj-jihocesky.cz/informace-o-zpf-v-kraji.html>

ČSÚ (2023a): Veřejná databáze. Kapacity hromadných ubytovacích zařízení za vybrané území. Český statistický úřad v Praze.

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=CRU02&z=T&f=TABULKA&katalog=31742&str=v1294&v=v1339KAT_154_1&u=v1294_VUZEMI_100_3034

ČSÚ (2023b): Veřejná databáze. Návštěvnost HUZ podle kategorie-územní srovnání. Český statistický úřad v Praze.

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=CRUD002&z=T&f=TABULKA&filtr=G%7EF_M%7EF_Z%7EF_R%7EF_P%7E_S%7E_U%7E401_null_&katalog=31743&evo=v745!_VUZEMI97-100-101_1&c=v3~8_RP2019&v=v90_KAT_154_1#w=

ČSÚ (2023c): Cestovní ruch – Kraj. Návštěvnost kraje se v roce 2020 výrazně snížila. Český statistický úřad v Českých Budějovicích.

<https://www.czso.cz/csu/xc/navstevnost-kraje-se-v-roce-2020-snizila>

ČSÚ (2023d): Cestovní ruch – Kraj. Návštěvnost kraje ve 4. čtvrtletí a v roce 2021. Český statistický úřad v Českých Budějovicích.

<https://www.czso.cz/csu/xc/navstevnost-kraje-ve-4-ctvrtleti-a-v-roce-2021>

ČSÚ (2023e): Veřejná databáze. Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení v obcích vybraného okresu. Český statistický úřad v Praze.

https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&pvo=CRUD012&z=T&f=TABULKA&skupId=4209&filtr=G%7EF_M%7EF_Z%7EF_R%7EF_P%7E_S%7E_U%7E401_null_&katalog=31743&pvo=CRUD012&pvokc=101&pvoch=40291&c=v3~8_RP2018

Město Český Krumlov (2023): ZALOŽENÍ ZÁMECKÉ BAROKNÍ ZAHRADY.

https://castle.ckrumlov.cz/docs/cz/zamek_zahrada_zaloze.xml

Město Český Krumlov (2023): ZÁMECKÁ ZAHRADA V 18. STOLETÍ.

https://castle.ckrumlov.cz/docs/cz/zamek_zahrada_zz18st.xml

JCCR (2023): Návštěvnost turistických cílů v Jihočeském kraji 2020.

<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiMjFkMmRiYmYtZjdhNS00NTE1LTkzNjEtNzI4NzE4YzQ4NmNlIiwidCI6ImMyMGU3ODFhLTNmZGMtNGZjZC04NDg5LWFmNDYxODczOWYyYSIsImMiOiI9&pageName=ReportSectiond555fa358c469305383e>

STATISTIKA KULTURY ČR (2023): Návštěvnost památek.

<https://www.statistikakultury.cz/navstevnost-pamatek/>

8 Seznam tabulek a vyobrazení

Tabulka č. 1 Návštěvnost vybraných historických památek v jižních Čechách v letech 2015-2021

Tabulka č. 2 Počet a kapacita hromadných ubytovacích zařízení v Jihočeském kraji v letech 2015–2021

Tabulka č. 3 Počet návštěvníků z České republiky v jednotlivých okresech Jihočeského kraje v roce 2019

Tabulka č. 4 Návštěvnost Jihočeského kraje v roce 2020 v porovnání s rokem 2019

Graf č. 1 Vývoj počtu návštěvníků v Jihočeském kraji v jednotlivých čtvrtletích od roku 2012-2021 ubytovaných v HUZ

Tabulka č. 5 Návštěvnost Českokrumlovska v roce 2018 z hlediska návštěvnosti HUZ

Graf č. 2 Procentuální vyhodnocení otázky rozložení respondentů dle pohlaví

Graf č. 3 Procentuální vyhodnocení složení respondentů podle věku

Graf č. 4 Procentuální vyhodnocení složení respondentů podle dosaženého vzdělání

Graf č. 5 Procentuální vyhodnocení délky pobytu respondentů v Českém Krumlově

Graf č. 6 Procentuální vyhodnocení zastoupení dotazovaných podle toho, s kým cestují

Graf č. 7 Procentuální vyhodnocení počtu dotazovaných podle místa bydliště

Graf č. 8 Procentuální vyhodnocení zájmu návštěvníků jižních Čech o možnosti nabízené dotazníkem

Graf č. 9 Procentuální vyhodnocení zájmu návštěvníků o jednotlivé turistické lokality jižních Čech

Graf č. 10 Procentuální vyhodnocení zájmu turistů o další chybějící možnosti a aktivity při pobytu v jižních Čechách

Graf č. 11 Procentuální vyhodnocení otázky na důvody návštěvy Českého Krumlova

Graf č. 12 Procentuální vyhodnocení důvodů pro návštěvu zámecké zahrady

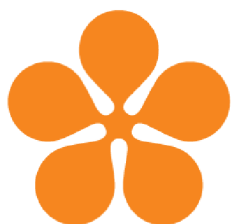
Graf č. 13 Procentuální vyhodnocení zájmu o zámeckou zahradu

Mapa č. 1 10 nejnavštěvovanějších turistických cílů Jihočeského kraje v roce 2020

Mapa č. 2 Procentuální zastoupení respondentů dle místa bydliště (podle kraje)

9 Seznam příloh

Příloha č. 1: Dotazník

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Prosím o vyplnění níže uvedených otázek, které budou podkladem pro tvorbu bakalářské práce na téma Percepce kulturních a přírodních hodnot a návštěvnických preferencí v Českém Krumlově.

Dotazník se věnuje otázkám důvodu návštěvy Jihočeského kraje. Dále předkládá otázky týkající se důvodů pro návštěvu města Český Krumlov, zejména pak důvodů pro návštěvu zámecké zahrady. Dotazník obsahuje i dotazy na aktivity a způsoby trávení volného času v jižních Čechách, ve městě Český Krumlov a v zámecké zahradě.

U otázek 1-12 vyberte, prosím, jednu odpověď dle Vašich preferencí.

Doba vyplnění dotazníku je cca 7-10 minut.

Prosím o vyplnění pouze od osob starších 18 let.

Předem děkuji

Jakub Šafránek

1. Vaše pohlaví?
 - a. Muž
 - b. Žena

2. Váš věk?
 - a. 18–25
 - b. 26-35
 - c. 36-45
 - d. 46-55
 - e. 56-65
 - f. 65 a více

3. Vaše vzdělání?
 - a. Základní
 - b. Střední bez maturity

- c. Střední s maturitou
 - d. Vysokoškolské
4. Délka pobytu ve městě?
- a. 1 den
 - b. 2-3 dny
 - c. 1 týden
 - d. Více než týden
5. S kým cestujete?
- a. Sám
 - b. S partnerem/partnerkou
 - c. S rodinou-děťmi do 11 let
 - d. S rodinou-děťmi nad 11 let
6. Místo Vašeho bydliště?
- a. Hlavní město Praha
 - b. Jihočeský kraj
 - c. Jihomoravský kraj
 - d. Kraj Vysočina
 - e. Královéhradecký kraj
 - f. Liberecký kraj
 - g. Olomoucký kraj
 - h. Pardubický kraj
 - i. Plzeňský kraj
 - j. Středočeský kraj
 - k. Ústecký kraj
 - l. Zlínský kraj
 - m. Karlovarský kraj
 - n. Moravskoslezský kraj
7. Co Vás nejvíce zajímá při návštěvě jižních Čech? (vyberte 1 z možností)
- a. Historické památky
 - b. Přírodní zajímavosti a památky
 - c. Technické památky a zajímavosti
 - d. Muzea různého zaměření
 - e. Možnosti turistiky v různých terénech
 - f. Možnosti kulturního vyžití
 - g. Wellness pobyty
8. Kterou oblast jižních Čech byste v budoucnu rád/a navštívil/a?
- a. Českobudějovicko

- b. Třeboňsko a Jindřichohradecko
 - c. Novohradsko
 - d. Strakonicko
 - e. Písecko
 - f. Táborsko
 - g. Prachaticko včetně Šumavy
 - h. Novobystřicko
9. Co jako turista v jižních Čechách nejvíce postrádáte?
- a. Více možností pro vodní sporty a koupání
 - b. Více možností pro zimní turistiku
 - c. Lepší vybavenost kempů
 - d. Větší přístupnost všech oblastí Šumavy
 - e. Více kulturních akcí
 - f. Více wellness zařízení
 - g. Nic nepostrádám
10. Proč volíte návštěvu Českého Krumlova? (vyberte 1 z možností)
- a. Návštěva zámku, města a okolí
 - b. Návštěva krumlovských klášterů
 - c. Návštěva představení na otáčivém hledišti
 - d. Návštěva dalších kulturních akcí
 - e. Sjíždění Vltavy
 - f. Kvalitní ubytování a dostupnost památek
11. Jaký máte důvod pro návštěvu zámecké zahrady? (vyberte 1 z možností)
- a. Zahrada navazuje na prohlídku zámku
 - b. Čekání na začátek prohlídky zámku
 - c. Seznámit se se zahradami jako s reprezentačním prostorem
 - d. Návštěva představení na otáčivém hledišti
 - e. Vstup do zahrady je volný
 - f. Odpočinek v klidu a zeleni zahrady
 - g. Nemám důvod k návštěvě
12. Které prvky v zahradě oceňujete především? (vyberte 1 z možností)
- a. Celková krajinná kompozice zahrady
 - b. Okrasné stromy a keře
 - c. Kaskádová fontána ve středu zahrady
 - d. Malebná zákoutí a jejich působení na psychiku
 - e. Dolní část zahrady se záhony
 - f. Jednotlivé zahradní stavby

Příloha č. 2: Fotografie Zámecké zahrady v Českém Krumlově

Obrázek č. 1: Letní jízdárna (zdroj: vlastní)

Obrázek č. 2: Pohled na Dolní parter *(zdroj: vlastní)*

Obrázek č. 3: Pohled na Dolní parter z levé strany (zdroj: vlastní)

Obrázek č. 4: Cesta ke Kaskádové fontáně z Horní zahrady (*zdroj: vlastní*)

Obrázek č. 5: Kaskádová fontána (zdroj: vlastní)

Obrázek č. 6: Krčma Markéta (*zdroj: vlastní*)

Obrázek č. 7: Hudební pavilon (zdroj: vlastní)

Obrázek č. 8: Otáčivé hlediště (*zdroj: vlastní*)